

Draugai, skaitykit ir platinkit "Kovą"!

Politikos, Ekonomijos ir Literatūros Sanvaitinis Lankraštis

LEITUVIU SOCIJALISTU SANJUNGOS ORGANAS

Prekiuoja: metui \$2, pusmečiui \$1. Adresas: 1815 Moyamensing Ave. Philadelphia, Pa.

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER MAY 17, 1905, AT THE POST OFFICE AT PHILADELPHIA, PA.

Nr. 42. Philadelphia, Pa. 15 d. Spalio, [October] 1909 m. Met. V.

Kapitalistai mokina Darbininkus ka jie tur veikti.

SOCIJALSTŲ dienraštis «Chicago Daily Socialist» prieš neseniai apskelbė platų paaikškinimą pavojaus gręžerčio Amerikos profesionalinėms sąjungoms iš priežasties smarkiai išsivystančio kapitalizmo.

Nors mums socialistams profesionalinės sąjungos nelabai svarbios, žinant, kad jų reikalavimai teip siauri, o vienok kenksmingi patiems darbininkams, kaip jau buvau nurodęs pirmesniuose «Kovos» numeriuose, tačiau žingaidu yra žinot, ką sako apie profesionalines sąjungas kiti Amerikos socialistai.

«Da prieš 10 metų—sako «Socialist»—mūsų profesionalinės sąjungos (unijos) buvo galėj pagerinti savo narių padėjimą. Kova už gersnę mokesčių ir trumpesnes darbo valandas budavo laimėta. Unijos išreikalauddavo pakėlimo užmokesčių ir priversdavo kapitalistus prie nusileidimo darbininkų reikalavimams.

Kai—kuriose pramonijos šakose da po šiai deinau tas tebėra—bet profesionalinės organizacijos nerori matyti to, kas eina paskui ir vilioja save tuo, kad darbininkų gyvenimo sąlygos pasigerino. Faktiškai gi tos sąlygos liko daug sunkesnės, negu seniau budavo. Atnašoje link suvartojamųjų daiktų iškeltos kainos, darbininkų uždardbis labai susisiaurino. Žinoma unijos tą darbininkų uždardbio ir produktų kainos neilybę visaip modifikuoja, bet faktas lieka faktu, kad nors profesionalinės sąjungos vis stato savo reiklavimus, vis čia

bei ten savo kovą išlaimėja, darbininkų gyvenimo stovis vis puola ant žemesnio laipsnio, žemiau, negu buvo prieš penkiolika metų. Darbininkų padėjimas žymiai sublogėjo»...

Tolesnia minėtas dienraštis apšviečia da ir kitą gyvenimo pusę, ypač išrodo neįėgą tų profesionalinių sąjungų, kurios nepadarė jokios įtekmės, jokio įspudžio ant įvairių kapitalizmo kombinacijų, kurios kaskart labiau užviešpatavo visą pramoniją. Štai kaip pasielgė su didžiausiu plieno trustu unija? Ta plieno darbininkų organizacija ne tik neįstengė apginti savo narius nuo kapitalistiško išnaudojimo ir plieninių magnatų priespaudos, bet pati teip apsilpo, kad šiandien vos tegyuoja.

Kapitalistų susivienijimai arba trustai, kuriem profesionalinės sąjungos darbininkų, priešintis neįstengia, žinodamos, kad kovos laimėjimas neatneš darbininkam geistinos naudos, koncentruoja pramonę ir jų išsiplėtojimas eina sykiu su technišku pranmonės tobulinimūsi, kas darbininkų profes. organizacijas nupuldė.

Geležiniai mašinų pirštai šiandien atima darbą tiems darbininkams, kurie turėdavo mokytis atlikti tą darbą, tai yra mašinos atlieka profesionalistų užduotį su pagelba ne profesionalisto darbininko.

Tačiaus Amerkos Darbo Federacija, rodos, lyg kad to nematydama, visai nesirupina nekvalifikuotais darbininkais, kurių yra milžiniška minia; organizovo tik profesionalistus,

ELAWSKIS

Philadelphia, Pa.
SALIUNAS.

Lietuviški kvėpentio igarai, geriausia deginė McHenry, Treiner ir kitų. Linksma vieta, geras patarnas, grina lietuviška kalba.

ownacki

Philadelphia, Pa.

Vynycza

niski ir užrubešriai, Arickos ir ykit pas tauteitj

4-28
06 A.
INOMAS
P ROVNO
ILADELPHIA, P.
to. Noo 2 iki 5 P.M.
3 iki 8 vakara.
iškal ir lenkštai.

o kad mašinerija kassyk labiau plėtojasi ir nustumia amatininkus nuo darbo, tokiu budu egzistencija profesionalinių sąjungų baigiasi.

Amerikos kapitalistai, toli permatanti ir apsvarstanti, rupinasi samdyti įvairių tautų darbininkus, tuo tarpu iš kitos pusės stengiasi plėtoti tautišką neapsikentimą tarp amerikonių. Kad fabrikuose darbininkų masa susideda iš įvairių tautų, vienybės tarp jų negalima padaryti. Savininkai audinyčių Massachusetts valst., savo dirbtuvėse sumaišė darbininkus taip, kad kiekvieno iš jų dirba, darbininkai paeinanti iš keliolikos tautų. Pavyzdžiui, vienoj atrasta 20 tautų kalba kalbačius darbininkus. Tie darbininkai, kurie jokiū budu negali suprasti vienas kitą, negal susiorganizuoti.

Kągi tada daryti, kad galima būtų suorganizuoti tikrai tvirtą organizaciją, kurioje visi galėtų susiprasti? Turi organizuoti kiekvienos tautos darbininkai į socialistiškas organizacijas, kad galėtų dalyvauti abelnam darbininkų judėjime ir reikalavimuose.

Centru tų darbininkų organizacijų tur but tarptautiškoji «Socialist Party'ja. Tik veikiant sulyg programos ir taktikos politiškos socialistų partijos, darbininkai gali pirmiausia pagerinti savo gyvenimo sąlygas, per kontroliavimą kongreso ir įstatymdavystės, o vėliaus panaikinus privatišką nuosavybę, panaikinti skurdą, išneudojimus ir priespaudą.

Taigi Amerikos Darbo Federacija, gavus gerą lekciją nuo Europos tarptautiško profesionalinių sąjungų susivaziamavimo ir matydama, kad savo ikišiolaikine taktika nepagerino darbininkų buvio, bet atpenč, prisidėjo prie pabloginimo, per laikimasi sandaroj su kapitalistais, galės gyvuoti tik prisijungus prie politiškos socialistų partijos ir kovojant pagal socializmo principų ir taktikos, tai yra, pradėti klesų kovą, nes tik ta veda prie išsigelbėjimo darbininkų iš po kapitalistiško jungo.

Kada žiurint į profesionalinių sąjungų federaciją darbininkų viltis pasirodo aptemusia, federacijos ateitis liudna, tai žiurint į socialistų federaciją arba partija, visai kitokius gaudname išpučius.

Vienas iš labiausiai džiaugdinančių mus dalykas, tai tas, kad darbininkų minios pradeda nerimti ir įieškoti sau tikresnio išsigelbėjimui, negu juos vedė Darbo Federacija, kelio. Nors jos nežino gerai, kas joms yra reikalinga, bet žino ir jaučia, kad ilgiau negalima gyventi taip, kaip ikišiolaik. Jaučia kad joms reikia veikti, veikti politikoj. Dėka Amerikos Darbo Federacijos pirmininkui S. Gompersui, tos minios griebėsi veikti, bet jų veikimą tas jų vadovas, kaip lygiai ir kiti jam panašūs tarnai kapitalistų, pakreipė ton pusėn, iš kurios reikia da blogesnių pasekmių, negu, kad pasekmės jų nedalyvavimo politikoj. Išrinktasis prezidentas Taftas savo demagogija ir suviliojimu teipgi aiškiai toms minioms pasakė, kad ir iš tos pusės nieko gero laukt negalima. Ir jaučia tos darbininkų minios skaužią opą ant savo kuno ir įieško vaistų pasigydyti.

Amerikos Darbo Federacija vieną labą darbininkams padarė, nes patraukė juos politikon, vienok neužganėdino ir užganėdinti negali. Ir kaip pasakęs Robert Hunter, jau jų u-

nijiniai vadovai už pragaistingą politiką, nebus gerbiami delnų plojimais. Taigi eis politikon patįs be vadovų ir veiks ne sulyg kapitalistiškų bičiulių patarimų, vien sulyg savo proto liepimo.

Republikoniški ir demokartiški vadovai, neištesėjo duotų unijos vadovams žadėjimų už parėmimą politikoj.

Labai intersingu daiktu būtų, jeigu taip galima būtų sužinoti tikrai, kiek iš tų republikonų ar demokratų rėmėjų gavo politikieriškus biurus. p. S. Gompers, rods, gavo atlyginimą už darbininkų balsų atidavimą p. W. J. Bryan'ui, bet darbininkai, kurie savo balsais rėmė ir vieną ir kitą kapitalistiškų kandidatų, gavo atlyginimą Amerikos kazokų nagaimis, policijos lazdomis ir privatiškos nuosavybės apgynečių kulkomis, taip lygiai demokratų valdomose, kaip ir republikonų, valstybėse.

Seniaus socialistai tokius politikierius, kaip Gompers ir jam panašūs vadindavo įvairias nešvariais vardais, šiandien jau su nusišypsojimu žiuri, kaip jie rausta prieš suviliotus darbininkus, kurie patįs jau supranta, kas ir už ką yra vertas paniekinimo.

Socialistų judėjimas Amerikoj nėra da didelis ir įžymus, bet Socialistų Partija, yra čia venatinė politiška darbininkų klesos partija.

Simtai tukstančių, kurie da nebalsavo už socialistų kandidatų, patįs persitikrinėja, kad socialistai gina dorą, tiesą ir darbininkų klesos reikalus.

Taigi matant, kaip profesionalinių sąjungų vadovai stengiasi darbininkų judėjimą pakreipti link senų kapitalistiškų partijų, galima tik juoktis iš jų birgždžios pastangos.

Kalbant R. Hunter'o žodžiais, mes socialistai, pradėdami jau atjausti savo tvirtumą. Žinome jau, kad tas jau praejo, kada panašūs fekeriai, kaip Dan. Keefen, Sam Prince, John Boger, John McMackin ir kiti galėjo darbininkų klesos reikalus savo naudai išnaudoti.

Seniau tik socialistai, tokius darbininkų globėjus pasmerkėdavo, šiandien jau plačios darbininkų minios pradeda netikėti tokiems savo vadovams-politikieriams.

Ir šiandien tos darbininkų minios, be organizacijos ir programos nerimsta. Didelė politiška perversa ateina ramiu keliu, bet tvirtu žingsniu.

Darbininkai savo idėjose elgiasi labai užganėdinančiu socialistu budu. Pradeda jie atjausti butinumą politiškos organizacijos ir politiškos kovos. Pradeda abejoti apie naudingumą balsavimo už «galingas» (tik paviršium, nes viduryje—korupcija, supuvimas) senas partijas, nors anose ir būtų kelatas darbininkų pseudo-vadovų.

Beabejo ta lekcija, kurią davė darbininkams senos partijos per A. D. F. vadovus, yra darbininkams skaudi, bet pasekmės jos geros. Darbininkai pradeda suprasti, kad išrinktus kandidatus jie turi kontroliuoti ir padaryti juos atsakančiais, po išrinkimo į valdiškas vietas.

Patirimas, kokį suteikia gyvenimo mokykla yra geriausiu mokytoju. O kada darbininkų masa iš duodamų jai kapitalistiškų partijų lekcijų, galiaus susipras, galutina pergale bus artima.

s gerbiami del-
vų ir veiks ne
lyg savo proto

reištesėjo duo-
tikoj.

o galima būtų
kratų rėmėjų
ds, gavo atly-
Bryan'ui, bet
citą kapitalis-
azokų nagai-
bės apgynejų
ip ir republi-

o Gompers ir
lais, šiandien
reš suviliotus
są yra vertas

lis ir įžymus,
darbininkų

cialistų kan-
lorą, tiesą ir

gy vadovai
ų kapitalis-
astangos.

ai, pradeda-
tas jau pra-
lam Prince,
ninikų kle-

obėjus pas-
os pradeda

nizacijos ir
eina ramiu

ėdinanč u
politiškos
apie nau-
es vidury-
se ir būtų

nos parti-
bet pasek-
išrinktus
kančiais,

ra geriau-
ų jai ka-
a pergalė

Apie tai visai negalima abjoti matant, kaip šiandieninė valdžia jau nepajėgia atsakyti į tuos klausimus, kuriuos jai stato plačioji darbininkiška visuomenė ir atsišaukia į dievo tikėjimą ką toliau reikia daryti. Ta klausianti minia vienok pradeda pati žinoti, kad ne dievo valioj, bet žmonių valioj yra tas, kad gyvenimą padaryti tokiu, koku turi būti ir beabejo tokius demagogus, kurie nežino ką reikia daryti, kad būtų darbas ir užtikrintas rytoj, nerinks jau į savo reikalų tvarkytojus.

Socijalizmo pergalę priartina jau patįs nuotikiai, ir to nesustabdys jokios kapitalistiškų tarnų gudrybės.

Darbininkai visų tautų vienykitės į savo klesos politiška partija. Pergalė neabejotina!

J. B. S.

ŠUNIMS.

Dovanėlė Amerikos liet. tautininkams, užsimanusiems uždėti socializmui «juodus akinius».

Į R lokite «šunis» piktiejie,

Teisybę po koju sumynę...

Ir šaukit, kad esat pirmiejie

Karžygiai už laisvę-tėvynę.

Jūs «meile tėvynės» ginkluoti,

Ką norit, tą galit daryti:

Valia jums vargdieniui mieluoti

Ir broli ant brolio piudyti!

Iš liaudies troškimų šventųjų

Jūs mokat sau juokus daryti;—

Dėl tikslų nedorų—tamsiųjų

Visuomenę norit valdyti.

Į širdį tamsesniojo brolio

Jūs pilate nuodus tuštumo,

Ir patįs vėl šaukiat ant jojo,

Kad nėra pas jį kiltumo...

Veidmainiai!... Varnai jūs juodiejie!

Ką norit, tą galit daryti,—

Teisybės žiedeliai gražiejie

Žaliuos ir žydės nekliudyti!

3.IX.09.

S. Strazdas.

Pagal A. Bebel'į parašė Z. A.

Ateities Surėdymas.

(Taša).

XIII.

Tikėjimas.

Tas pats, kas bus su valdžia—atsitiks ir su tikėjimu. «Dievo niekas neišvys», nes pas tikinčius žmonės prievarta tikėjimo negalima atimti. Nėra socialdemokratų užduočia kovoti su tikėjimu, ir jie neis buržuazijos keliais, kurie laike francūzų revoliucijos apskelbė tikėjimui kovą. Be prievartos, be sąžinės prispaudimo išnyks tikėjimiškos organizacijos, a kartu ir bažnyčios.

Tikėjimas atsako kiekvienam surėdymui. Su atmainom visuomenės gyvenime mainosi ir tikėjimai. Tikėjimas surištas su svajonėmis apie geresnį gyvenime; svajonės nyksta, kaip tik žmonės

nori gyvenimą pažinti. Valdancios klesos, nors pačios netiki, vienok rūpinasi gaisryti žmonių pažintį ir tvirtina, kad žmonėms tikėjimas «reikalingas». Susitvėrė tam tikri luomai arba, geriau sakant, kastos, ką rūpinasi tikėjimą palaikyti ir ji pakreipti tą pusę kuri labiausia atsakytų valdančių klesų reikalams.

Tarp senovės žmonių viešpatavo fetišizmas, paskui atėjo daugiavystės (politeizmo) laikai, dabar aisirado monoteizmas.

Ne dievas sutvėrė žmogų, bet žmogus dievą, panašų į save. Dabar monoteizmas jau virsta į panteizmą ir vis nyksta. Gamtos mokslas panaikino senus padavimus apie žemės tvėrimą per šešias dienas, o astronomija nuvertė aniuolų nuo žvaigždžių sostus. Įvairūs mokslai parodė, kad ant svieta yra tik medėga ir medėgos spēka ir kad nieko viršgamtiško net ir negali būt.

Nors valdančios klesos pačios dėl savo išganymo nereikalauja tikėjimo, vienok jos griebiasi už tikėjimo, nes jausdami pavojų, nor jį išnaudoti dėl liaudies apaklinimo.

Naujoj visuomenėj panašių supratimų nebus ir už tai jai nerūpės tikėjimo palaikymas. Tikėjimas jei tik bus tikintieji, liks ypatingu dalyku.

Dvasiškija taipogi turi dirbti nors ir ant savo dirvos, nes reikia gyventi, bet kartu jie turi mokytis, ir galų galais pamatis, kad augščiausiu yra—būt žmogum.

XIV.

Dora.

Dora gyvuoja ir be tikėjimo. Priešingai gali kalbėti praščio-kėliai arba veidmainiai. Dora reiškia supratimus, kurie tvarko santikius tarp atskirų žmonių; tikėjimas gi apima santikius tarp žmogaus ir viršgamtiškos esybės. Vienok taip tikėjimas, taip dora tur pamata socijališką žmonijos padėjimą. Kannibalas žmonių valgymą skaitė dorybe; doru pas rymiečius ir grekus buvo vergystė, o pas vidurinių amžių feodalą—baudžiava. Prie kapitalizmo tvarkos doru yra išnaudojimas, moterų paveržimas ir vaikų demoralizacija. Tai keturios dorybės,—joms nepriešinas ir tikėjimas. Ateities dorybė bus kitokia. Tai bus dorybė paremta ant lygių ir laisvų santikių ir jos įstatymu bus: «nedaryk kitiems to, kas tau nepatinka». Ši dora bus tik prie socializmo.

XV.

Vaikų Auklėjimas.

70-ais metais atstovas daktaras Lasker paaiškino, kad mokslas gali būt visiems prieinamas, taip jis kalbėjo, nors buvo socialistų priešas. Vienok, pinigiskas klausimas dabar neleidžia, kad mokslas visiems būtų lygus. Prie socijališko pajungimo ir kitaip negali būt. Naujoj gi tvarkoj gyvenimo sąlygos bus visiems vienodos, o tuom ir visiems bus lygiai mokslas prieinamas. Iš to dar negalima daryt išvedimo, būk socialistai nori visus padaryti vienodais. Tas būtų kvailu užmanimu ir toks socializmas jeigu dėl kokių nors priežasčių staiga gyveniman įvyktų, tuoj turėtų išnykti.

Vienu iš svarbiausių naujos visuomenės užduočių turės būti vaikų auklėjimas. Vaikas tai visuomenės ateitis ir jis jai turi labiausia rūpėti. Pirmu jo auklėtoju turi būt gymditojas. Patogus būtas, malonios prietaisos, rūpestingas prižiūrėjimas—tai pirmutinės sąlygos. Žinia, kad per pirmus mėnesius vaikas turi turėti motinos krūtinę, nes kitas maistas neatstos motinos pieno.

E. Richteris nuliūsta, kad ateities motina gimdys vaikus gimdimu namuose. Bet ar ne liūdniau yra, kada dabar mažiausia ke turios penktos dalis visų vaikų gimsta prie bauriausių aplinkybių. Ir kitoj vienoj penktoj motinos netur atsakančios priežiūros. Toliau jau ir dabar miestuose yra gimdimo namai, kur ne viena motina eina gimdyti. Vienok, tenai užmokėstis perdidelis ir nevisoms tie namai prieinami. Šie gimdymo namai naujas liūditojas to, kad šioj tvarkoj gimsta ateities branduoliai.

Dabar turtingesnės motinos tankiausia pačios nemaitina savo pienu vaikų: jos samdo «momkas». Yra merginų, ką tyčia turi po 3-4 vaikus, kad tik gauti momkos vietą, surinkti paskui šiek-tiek skatiko dėl savo kraičio. Pas mūsų «doruosius» tame nieko blogo nėra. To ateities surėdyme nebus ir negali būti. Savo doros, garbės ir pieno nereikės pardavinti.

Prie ateities surėdymo šiek-tiek paaugęs vaikas žais su savo vienmečiais. Čia bus pritaikyta viskas, kad lavinti jį dvasiškai ir fiziškai. Vaikas tarp vaikų geriausia auga. Čia išsidirba jo draugiškumas, čia jis viską perima nuo šiek-tiek vyresnių už save. Vaikų sodnas ir žaislų būtuose turės būt įvesti įvairūs darbai, kurie bus surišti su žaislais. Čia reikės rūpintis, kad išeitų išsilavinę ir sveikas visuomenės narys.

Mokslą pasirūpys sutvarkyti ir atmes viską, kas trukdo išsilavinimus. Labiausia trukdo prieštaravimai. Dabar, paimkim, išguldo tikėjimo mokslą biblijos prisilaikant ir kalba apie gamtą kitaip pamatuojant. Tuo tarpu, koks didelis skirtumas tarp šių mokslų; tik paimkim klausimą apie svieto paėjimą. Tas tik jauną protą svaigina.

Čia gal išgirsim žodžius: «Mokykla pavirsta kazarmem, nuo tėvų nor vaikus atimt». To nebus. Priešingai, ateityj tėvai, turėdami daugiau laisvo laiko, ilgiau galės užsiimti savo vaikais. Ant galo patįs tėvai tvarkys vaikų auklėjimą, nes jų raukose jis bus. Auklėjimo komitetai turės būti iš gimdytojų—tėvų iš vaikų auklėtojų. Ar galima daleisti, kad jie eis prieš savo norus.

Mūsų priešai mano, kad tėvams taip labai malonu savo vaikus auklėti. Kiek darbo ir rūpeščio jie turi padėti prižiūrėjimui savo vaikų? Motinos, ant kurių sprando tas darbas suverstas, džiaugiasi, kada jos vaikas į mokyklą išeina. Galų-galais mažai yra tėvų, kurie dabar turi atsakančio laiko: reikia apie duoną pamislyti. Jeigu jie ir galėtų, tai pas juos buklumo stoka. Ant galo, ar gal tėvai prižiūrėti savo vaikus mokykloje, laike žaišlių ir t.t.?

Toliau naminės auklėjimo sąlygos taipgi daug blogo neša. Viena šeimyna neišgali įtaisyti tą viską, ko auklėjimui truksta. Tankiai truksta net reikalingiausio. Mokslo knygos ir prietaisai blogiausios. Vietos, šviesos, ramumo nėra. Badas kankina. Maža to. Vaikai tankiausia turi padėt namų darbe, arba eiti pas svetimus dirbti. Tai namų auklėjimo sąlygos.

Net buržuaziška visuomenė tą jaučia. Neskaitant mokyklų, ji taisy vaikų sodus, išduoda vaikams pietus. Be atsakančio valgio, vaikas kaip reikia negali mokytis. Tuo tarpu dabar dideliuose miestuose tūkstančiai vaikų eina į mokyklą nieko nevalgę, kiti pusalkani. Šie visi vaikai reikalauja, kad juos maitytų ir apdengtų visuomenės turtu.

Vietomis visai perstoja ant namų užduoti vaikams ką nors išsimokyti. Mokslas už mokyklos sienų perdaug energijos aikvoja. Šiame dalyke turtingesniųjų vaikai geresniam padėjime: jie gal pasamdyti repetitorius. Bet kartu pas turtingesnius greičiau išsidirba tinginiavimas, nes jie jaučia tėvų turtus ir tuom nemato didelio reikalo moksle. Mokyklose taipgi mokiniai išgirsta, kad dabar žmogų mieruoja jo turtų, paėjimu, činu ir t.t., tas, žinia, iškreipia jų supratimus apie žmones, visuomenę ir jų priedermes.

Buržuaziškai visuomenei nėra ko pikti, kad socialistai nurodo ateities komunistišką vaikų auklėjimą, nes jau patįs tą išdalies įveda, nors ir iškreiptoj formoj. Tik paimkim mūsų kadetų korpusus, kareiviškus našlaičių namus, vaikų prieglaudą, internatus, institutus, seminarijas ir t.t. Čia vienok mokslas ir auklėjimas vienpusiški ir neatsakanti. Toliau daug turtingesnių kaimo, o išdalies ir miesto gyventojų vaikus atiduoda į pansijonus, nors ir tam pačiam mieste jie tankiai gyvena. Čia jie savo vaikus mato tik vakacijų laike.

Ar tai nuosekliai daro tie mūsų priešai, kurie patįs atskiria nuo savęs savo vaikus, o paskui piksta už tą patį ant socialistų? Jeigu prisilaikyti nuoseklumo, tai mūsų dvasiškiškai reikėtų panai-

kinti dvasiškų seminarijų internatus ir leisti mūsų kleikams gyventi, kur jiems patinka. Dabartinėj tvarkoj višpatauja buržuaziškos visuomenės veidmainystė: ji uždengia akis prieš savo darbus, kad paskui turėtų kaip prikibti prie savo priešų.

Dėl geresnio vaikų auklėjimo reikia pagerinti ir padinti auklėtojų ir mokytojų (pedagogų) spėkas. Vienas negali didelio vaikų skaitliaus prigulinčiai prižiūrėti. Čia galima imt paveizdą nuo kareivijos, kur vienas unter-oficierius mokina šik 8-10 kareivių.

Toliau mokslas turi būt visuotinas, bendras ir lygus dėl abiejų lyčių. Padalinimą lyčių galima išaiškinti tik tuomet, kad lyčių skirtumas to gal reikalauti. Jungtinės valstybės šiam dalyke nužengė toliausia. Čia mokslas bendras nuo žemiausios mokyklos ligi universiteto. Amerikos mokyklose ir daugiau yra gerų pusių.

(Toliaus bus)

Socijal-demokratijos Kongresas Vokietijoje.

Išrinkus prezidiją, mandatų ir taikos komisijų, atsibuvo trumpa formališka diskusija apie dienos tvarką.

Priešais įnešimą, kad reikalas biudžetinės reformos būtų išskirtas nuo atskiraus paragrafų svarstymo, kalbėjo keli atstovai; tą įnešimą atmesta ir priimta dienos tvarka sulyg valdybos pavaldimo.

Atidarymus kongreso įvyko rugsėjo 13 dieną.

Drangas Singer atidarydamas posėdį pasveikino pribuvusius į kongresą užsienio socialistų partijų atstovus. Po to šie pastariejie paeiliui ėmė balsą. Ypač verta paminėti Austrijos socialistų partijos atstovo Beero prkalbėjimą, kad Austrijos socijal-demokratija didelę svarbą priduoja palaikymui gegužės šventės. Pasakė taipgi keletą karštų žodžių apie griežtą blaivystę ir apie reikalingą darbininkų judėjime suvienijimą solidariskumo su užsidegimu. Vardu Čekų socijaldemokratijos kalbėjo draugas Nemecas, o po jo — pietiniai-slaveniškių socialistų atstovas ir žydų «Bundo» atstovė.

Po to pirmsėdis perskaitė pasveikinančią telegramą nuo Švedijos socijaldemokratijos ir sykiu apreiškė, kad centro valdyba apart jau išsiųstų 20,000 markių, paskiria 30,000 markių sušelpimui Švedijos streikuojančių darbininkų. (Tos pinigų sumos paskirtos iš partijos išdo; liuosnorių aukų partija tam tikslui surinko 600,000 markių).

Valdybos raportai buvo sutraukti į abelną apyskaitą. Drg. Molkenbur pabriežė, kad Narymbergo kongreso nutarimas suvienyti taip vadinamas lokališkas profesijonales organizacijas su centralinėms sąjungoms likosi su gražiais rezultatais. Tarpe jaunimo darbininkų judėjimas padarė žymią pirmynęigą. Kreipdamasis link politiškios situacijos, referantas nurodė, kad partijos agitacija priešai valstybės biudžeto reformą ir arielkinį blioką buvo varoma visa spēka. Dabar partijos svarbiausiu uždaviniu lieka kova prieš katalikiškąjį centrą.

Kas link frakeijinių nesutikimų partijoj, referantas mano, kad nors jie neišvengtini, tačiau pavojus iš jų pusės negrėsia. Abi pusi tą pat jaučia, kad tik proletarijato vienybe galima prieiti prie pergalės. Svarbesniu dalyku yra prisišliejimas «simpatikų», kuriuos prie socijal-demokratijos nuvarė neužiganėdinimas buržuazija. Tuos partija gali greit pražudyti arba netekti, tad turi pasistengti, kad tuos darbininkiškus kodus savo pusėn patraukti ir užkariauti tuos, kurie iki šiol stovi agraristų pusėj. Specijališkos vokiečių visuomenės politiškios sąlygos daro tai, kad nežiūrint į kapitalizmo išsivystymą dalis proletarijato seka konservatyvų obalsius, kad agrariškai-klerikališkas blokas turi daugiau pasekėjų, negu miestų demokratija. Tas paliečia ypač žemdirbius, kurie stovi betartinėj priklausomybėj agrarų, didžiausių jų priešų. Tuo tarpu agrarų diktatura Vokietijoje turi būt apveikta vien per proletariją.

661
 valės drg. Lie
 socialistiškoju
 yra da laba
 turi vos apie
 žinių skaityt
 nacionalinių sąj
 yra pastumėjin
 suvienijim
 žimo priešai,
 pripinasi. Jie
 fondas. Pri
 mės: ir ten st
 ma. Jeigu at
 rimą anti-so
 bus suprant
 akciją. J
 yra svarbiau
 Diskusijoje ta
 nuomones su č
 nuomenės judėj
 rovo kad plėtoti
 kūrysto j
 raps. Visi ge
 vairius nepa
 žiejų ir agitat
 statomų priešir
 švietimo rei
 Tolimesniuose
 lin entuzijazn
 žime nurodyta.
 žima mano už
 klostų, idant
 pasulusios pe
 agraristai iš
 markų, kaipo
 katalikišką polit
 ališką nuopolį
 atsišaukia pr
 estų degtinę v
 kuoenergišk
 Diskusija ap
 Visi kalbė
 ymo ir jo nau
 krinti vieni k
 dydamas aukl
 kuopų atsto
 priimta entuzij
 to narė) su d
 arija rezoluci
 darys milžiniš
 Nutarimas d
 rimimo veikmėj
 Posėdžio pirn
 gresio Kopenh
 šimā priemė.
 Drg. Singer r
 niąs atlikti ir
 novantų netik
 gogos.
 Drg. David j
 gresse duotų i
 partijų apysk:
 Antroje dien
 parlamentari

mūsų klicikams gy
višpatauja buržu
akis prieš savo dar
priešų.

nti ir padinti aukš
negali didelio vaik
imt paveikdą nu
šik 8-10 kareivių.
s ir lygus dėl abiejų
tuomet, kad lytin
ės šiam dalyke nu
iausios mokyklos li
u yra gerų pasiū.

Vokietijoje.

komisijų, atsibuvo

reformas būtų iš
lbėjo keli atstovai;
sulyg valdybos pa

ą.
ikino pribuvusiu
o to šie pastarie
ustrijos socialistų
ijos social-demo
tės šventės. Pas
zyslę ir apie reika
mo su užsidegimu.
Nemecas, o po jo
«Bundo» atstovė
egramą nuo Šved
tro valdyba apar
ių sušelpimui šve
umos paskirtos li
ui surinko 600,000

apyskaitą. Drg.
utarimas suvien
nizaciją su cent
Tarpe jammimo
ą. Kreipdamasis
partijos agitacija
ioką buvo varoma
u lieka kova prieš

rentas mano, kad
egresia. Abi pasi
prieiti prie per
patikų, kuriuos
imas buržuazija
d turi pasisteng
attraukti ir užka
Specijališkos ve
d nežūrinti ka
nservatyvų obla
iau pasekėjų, ne
bius, kurie stovi
riešių. Tuo tar
vien per prole-

Iš eilės drg. Liebknecht kalbėjo apie reikalą gyvesnio užsiėmi-
mo socialistiškųjų judėjimu tarpe jaunuomenės. Iki šioliai tas ju-
dėjimas yra da labai silpnas. Partijos laikraštis skiriamas jaunu-
omenei turi vos apie 30,000 skaitytųjų, kuomet reikia įgyti šimtus
tūkstančių skaitytojų. Nors tarp jaunuomenės organizacijų ir
profesionalinių sąjungų santikiai yra butiniais ir tas padarė didelį
priešinį pastūmėjimą, vienok reikia pripažinti, kad partija permažai
rūpinasi suvienijimu ir suprasdinimu priaugančių kartų, kuomet
socializmo priešai, ypač klerikalai, o net ir pati valdžia tuomi
daug rūpinasi. Jie jaunuomenei steigia puikius namus ir turi di-
delius fondus. Prie to reikia pridėti klerikalų agitaciją tarpe ka-
ritimėnės: ir ten steigia skaityklas, organizuoja prelekcijas ir t. p.
agituoja. Jeigu atkreipti atydą į militarišką agitaciją mokyklose
ir tvėrimą anti-socialistiškų organizacijų tarpe jaunuomenės tai
lengvai bus suprantama, kokios reik energijos partijai, kad apveikti
tą priešų akciją. Draugai privalo suprasti, kad įgyjimas jaunu-
omenės yra svarbiausia partijos judėjime ateities sąlyga.

Diskusijoje tame klausime visa eilė kalbėtojų susolidarizavo
savo nuomones su drg. Liebknechto nuomone, vieni vadindami tarp
jaunuomenės judėjimą praktišku anti-militarizmu, kiti ypač rei-
kalavo kad plėtoti klesinį susipratimą ir aiškinti valstybės surėdy-
mą dėl kurstymo prieš militariškai-monarchistines mokyklos ten-
dencijas. Visi gerai suprato sunkumą partijos uždavinio, visi
matė įvairius neparankumus ir kliūtis jau tai dėl stokos atskakau-
čių rašėjų ir agitatorių tarpe jaunuomenės, jau tai dėl priešgyn-
bių statomų priešingųjų gaivalų. Įnešimas likosi pavestas jaunu-
omenės švietimo reikalų komisijai.

Tolimesniuose agitacijos dėlei įnešimuose, įdomiausiu yra su
dideliu entuziazmu priimtas įnešimas: boikotavimas degtinės.
Įnešime nurodyta, kad agrar-reakcionieriai, kurių parlamente
didžiulima mano uždėti didesnius mokesčius ant skurdžiausių visu-
omenės klodų, idant uždengtį valstybės biudžeto nedateklūs, pada-
rytus pašėlusios politikos ir nuolatinio besiginklavimo; prie to tik
patįs agraristai iš to šaltinio vienais metais turėtų gauti 50 milijonų
markių, kaipo priedą prie savo įeigų. «Idant stoti prieš tą
piktadarišką politiką, žudančią liaudį ir sykiu nešančią fizišką ir
moraliską nuopolių visuomenei per nuodijimą degtine, partijos val-
dyba atsisaukia prie visų draugų ir darbininkų su kalbinimu, kad
pamestų degtinę vartoję. Partijos kuopoms tą padavadjimą pave-
dama kuoenėgiškiausiai įgyvendinti».

Diskusija apie šį įnešimą buvo neparastai taiki, nors ir labai
gyva. Visi kalbėtojai, tarsi norėdami paaiškinti svarbumą to su-
manymo ir jo naudingumą stengėsi pertikrinančiais argumentais
patikrinti vieni kitų nuomones. Įnešimą referavo drg. Loeb'as,
išrodydamas auklėjinį reiškimą tokio degtinės boikotavimo. Ber-
lyno kuopų atstovas drg. Froehlich prisijungė prie rezolucijos
ką priimta entuzijastišku delnų plojimu. Drauge Zietz (partijos
centro narė) su džiaugsmu apreiškė, kad partijos valdyba pilnai
pritaria rezolucijai, kurios įgyvendimas atneš gerą rezultatą ir
padarys milžinišką moraliską įtekme ant moterų.

Nutarimas degtinės boikoto buvo gražiu ir prakilniu susiva-
žiavimo veikmėj momentu.

Posėdžio pirmininkui padavus apsvartymui Tarptautiškojo
kongreso Kapenbagoj klausimą, kongresas apkalbėjęs vispusiškai,
įnešimą priėmė.

Drg. Singer nurodė svarbumą tų reikalų, kokius tas kongresas
turėsiąs atlikti ir reikalauja, kad jis atsibūtų greitai ir kad jame
atstovantų netik social-demokratija, bet ir profesionalinės
sąjungos.

Drg. David įnešė, kad vokiečių atstovai tame tarptautiškame
kongrese duotų iniciatyvą link suvienodijimo atskyrų socialistiškų
partijų apyskaitų (raportų). Įnešimas priimtas.

Antroje dienoje kongreso, drg. Ledebour skaitė savo referatą
apie parlamentarinės frakcijos veikimą. Po kelių išreiškimų nuo-

monės, į salę pribuvo drg. A. Bebel, kuris dėlei ligos negalėjo būti
atidarant kongresą. Išvydę jį pasveikino ilgai nenutilstančiu delnų
plojimu.

Drg. Ledebour po pasveikinimo Bebel'io, tęsė savo kalbą to-
liaus nesigailėdamas sarkazmo suprusintai Vokietijai. Išaiškino
pamatus socialistų partijos politikos parlamente ir tuo padarė di-
delį įspūdį ant viso kongreso.

Toliaus kongresas svarstė įnešimą reikalaujantį papeikimo 7
Wuerttembergijos draugams už jų dalyvavimą karališkuose pietuo-
se Friedrichshafen'e, išskeltuose Wuerttembergijos karaliaus.
Wuertbergiečiai pasiteisino, kad visai to nežinojo, jog tuomi
socialistų užkvietimu karalius mano padaryti demonstraciją. Iš-
teisinimą priimta.

Pagal įnešimą drg. Liebknechto kongresas išnešė rezoluciją
paniekiančią cariškos valdžios pasibaisėtinas piktadarystes papil-
domas ant revoliucionierių, kaip lygiai ir Vokietijos valdžios tar-
navimą kruvinai Rusijos valdžiai—užsimant Rusijos šnipų darbais
ir išduodant į caro nagus pabėgusius Vokietijon kovotojus už
laisvę.

CARAS VISKĄ GERAI ŽINO.

Vokietijos soc-demokratijos centro organe «Vorwärts»
randame akyvą, žinomo revoliucionierio Burcevo reveliaciją
apie Rusijos carą. Burcevas plačiai kalba minėtame laikraš-
te apie caro politiką, užvardijęs savo straipsnį «Caras ir jo po-
licija». Iš to straipsnio čia paduodame tik trumpą ištrauką,
kuri bus lyg, kad atsakymu tiems, kurie tvirtina, kad, kas
veikiasi caro valstybėj, caras visai nežinąs, budamas užsida-
riusiu savo rumuose.

Burcevas užginčija pasakojimus, kad caras yra buk žmo-
gus be valios, vien kamarilės įrankiu. Caras viską gerai žino
apie sauvalę ir baisenybes valdininkų elgimosi su laisvės kar-
žygiais. Tas aiškiai matoma iš caro dienraščio «Žurnal», ku-
rio pirmą puslapį «Vorwärts» patalpina kaipo fotografiją.

Apie tą «Žurnalą» Brucev patyrė 1897 metais per kokį
tai Krivosą. Brucev kalba čia sekančiai: «Carui perstatoma
kasdien pilną raportą apie politiškos policijos veikimą. Dien-
raštis skiriamas pranešimams carui apie dalykų stovį yra rau-
ka rašomas ant luksusinės popieros. Pirmutinis puslapis
kiekvieno numerio turi parašą ministro. Viršuje antrasis:
«Jo Car'škaiti didenybei, pranešimas žinių policijos departmen-
to». Iš tų policijos depatemanto pranešimų caras viską, kas
tik turi su Rusjos policija prietikius, žino—jam pranešama
kasdien apie darbininkų judėjimą, demonstracijas, streikus,
suėmimus, ištrėmimus, teismo pasmerkimus ir egzekucijas
(pakorimus) ir t. t. Viskas, kas tik ličia revoliuciją, tame
dienraš'je užrašoma dėl caro žinojimo. Taigi klaidingas yra
manymas, kad policija savo žvėriškus darbus nuo caro slepia.
Ne, ji tuo jam da giriasi. Caras gerai žino, kad policija va-
gia laiškus. Tame dienraštyje pasakyta, kokiu budu polici-
ja sužino apie slaptas suokaldas, ten apsakoma kokias aštias
priemones (torturas) vartojama dėl iškvotimo suimtyjų revo-
liucionierių, ten perstatoma carui pasibaisėtina sistema revo-
liucijos slopinimo, provokacijos ir slaptos policijos veikimai.

Vienu žodžiu carui žinomos smulkmenės apie nuožmybes
policijos ir jo valdžios.

«Vorwärts» priduria, kad caras viską tą pagiria ir tokiu
budu pats yra Rusijos slaptos policijos vištininku.

TARPTAUTIŠKA PROFESIJONALINIŲ SĄJUNGŲ KONFERENCIJA.

Nuo 20 Rugpjūčio iki 1 Rugšėjo Paryžiuje atsibuvo tarptautiška profesjonaliųjų sąjungų sekretorių konferencija. Tai jau šešta iš eilės. Sulyg 1905m. Amsterdeme, nutarimo šitų konferencijų yra sekanti užduotis: «apsvarstyti apie artimesnį susisipietimą profesjonaliųjų sąjungų visų kraštų, apie vienodą vedimą sąjungų statistikos, apie pašelpos nešimą profesjonalinėse kovose ir apie visus klausimus, turinčius teisius sąryšius su profesjonaliųjų organizavimu. Negali būti svarstomi teoretiniai klausimai ir tie, kurie paliečia taktiką ir ypatybes profesjonaliūno judėjimo atskirose šalyse».

Neveizint į teip aiškų ir kategorišką užduodimą kelti konferencijoj teorėtiškus ir taktištus klausimus, prancuzų sindikalistai neiškentė. Bet nepasisekė—vienbalsiai buvo atmesiti jų įnešimai link taktikas.

Pereisim prie pačios konferencijos darbų

Iš atskaitos tarptautiško sekretoriaus, draugo Legien (Vokietijo) pasirodo, kad prie sekretarijato priguli 4.246 000 sąnarių; 17 kraštų prisiuntė savo delegatus: Anglija, Francuzija, Holandija, Belgija, Danija, Norvegija, Vokietija, Austrija, Vengrija, Kroacija, Šveicarija, Italija ir Ispanija. Atsi-rado dar Bulgarijos ir Rumunijos delegatai, bet jie liko tik su patariamuoju balsu prileisti.

Nemažai laiko atėmė Amerika. American Federation of Labor, pasiuntė į šiąpus okeano savo pirmininką Samuel Gompers. Šis su didele pompa aplankė didesnius darbininkų centrus, laike prakalbas apie Amerikos profes. sąjungas, jų taktiką ir padėjimą, stengėsi susipažinti su darbininkų vadovais, žodžiu nekurį laiką Europoje vardas Gomperso skambėjo. Gompers įtikrino net internacijonalo sekretorių, Legien, kad jis yra delegatu pasiųstu nuo A.L. pasirodė vienok visai kitaip. Pribuvęs į konferenciją Gompers ilgai kalbėjo, apipasa-kojo apie Amerikos prof. judėjimą, neužmiršo ir savo darbų pagirti, bet nieko naujo, konferencijai svarbaus nepasakė. Neaiškus buvo ir svarbiausias klausimas—koks gi Amerikos sąjungų atsinešimas prie Europos sąjungų. Teip gi keistai praskambėjo Gompers'o žodžiai apie harmonišką sugyvenimą darbininkų su darbdavėjais, apie jų, neva, bendrus reikalus ir teip toliau, už savo tokį politikavimą, p. Gompers'ui prisiė-jo išklausti gana kartų žodžiai. Hueber (Austrija) pasakė: «kelinti metai Gompers palaiko susinėjimus su internacijonalo sekretorium. Bet iki šiol jis nežino, ar American Federation of Labor prisidės prie tarptautiško sekretarijato. Ilgos kalbos trumpa mintis yra ta, kad Gompers susivienijimo Amerikos su Europos darbininkais nenori, nes tas jo «politikai» neatsako. Amerikos darbdavėjai iš Gompers'o kalbos visai už ganėdinti bus. Mēs vienok iš Gompers'o jokių lekcijų nenorim ir nereikalaujam. Amerikos darbininkams teip pat ateis laikas, kaip jau atėjo Anglijos darbininkas, kuomet jie supras, kad su Gompers'o politika netoli nuvažiuosi. Tuomet jie patįs prie mūsų kreipsis».

Dar vienam kitam iš delegatų užklausus, kodėl Gompers trumpai ir aiškiai nepasakė—prisideda jis ar ne? Pris-

paustas prie sienos Gompers prisipažino, kad jis nėra įgalio-tas A.F.L. prijungti prie tarptautiško sekretarijato, bet kad jis pargrįžęs į Ameriką agituosias už susivienijimą. Gompers liko prileistas su patariamuoju balsu.

Pabaigus su tuo klausimu, konferencija perėjo prie savo darbų.

Liko pasiūti simpatijos telegramai kovojantiems draugam, Švedijos ir Ispanijos darbininkam. Štai, kaip paskutinis skamba: «Teip pat gi konferencija išreiškia savo simpatiją narsiems Ispanijos draugams, kurie visuotinu streiku pasi-priešino molisacijai. Ji išreiškia viltį, kad visų kraštų darbininkams greitai laiku pavyktų savo įtekme ir galimū įrankių vartojimu karai sulaukyti».

Buvo dar išreikštas protestas prieš varžymą sąjungų jau-nojoj Turkijoje.

Gompers įneša ir gina rezoliuciją prieš streiklauzius. Kad abelnai kelionė darbininkų iš vieno krašto į kitą laike krizių, laike kovos su barbadavėjais, arba jei tokia kova arti-nas, kad būtų sulaukyta! Nutarta skelbti laikraščuose ir pa-našius atsitikimus, pranešti tarptautiškamjam sekretarijatu, kuris tam—tikrais biulėtenais garsintų ir perspėtų darbinin-kus, netik vien prof. sąjungų biuras.

Danijos delegatai įneša, kad sutrumpinimui darbo dienos iššaukti tarptautišką visuotiną judėjimą.—Ar galima, klausia jie—kad Danijas profesjonalinės sąjungos rengtųsi pastatyti reikalavimus darbo dienos sutrumpinimo, nors aiškiai maty-damas, kad šitų reikalavimų pravedimas gali sukelti didelę kovą, ir ar galima tame atsitikime tikėtis iš pusės kitų kraš-tų «profesjonaliųjų sąjungų materijališkos pašepos. Ant šio klausimo atsakė, prie abelno susitikimo visų, Hueber (Austrijos): kad visuotiną darbininkų judėjimą viename krašte palaikyti, reikėtų tuomet apsvastyti, kokioj šalyje pradėti ta kova, kur yra blogesnės darbo sąlygos ir t. t. Reikė-tų šioj—tokj persitikrinimą turėti, kad toks abelnas judėji-mas, (koks, padėkim, buvo Francijoj 1906m. mėgintas įvesti, 8-nių val. darbo dieną) gali pavykti. Čia dar prisideda visa eilė kitų klausimų, ant, kurių vargiai gali ir turi teisę konfe-rencija duoti atsakymą. Reikia atvirai pasakyti, kad labai šaltai žiurim į panašius visuotinus judėjimus: darbo dienos sutrumpinimui pavieniuose kraštuose. Nors tai būtų kraš-tas, kur organizacijos puikiai stovi, kaip Danija, tai ir tos vis tiek skebticizmo nesumazina. Darbo dienos sutrumpinimui, yra tam tikros organizacijos ir čia tas klausimas negali būti svarstomas». Danų įnešimas perduotas liko sekretarijatu.

Belgai įneša, kad namų darbas būtų įstatais aprubežiuo-tas ir reguliuojamas. Priimtas.

Ilgus debatus sukėlė francuzų įnešimas, kad tolesnia-me laike ne tokios konferencijos bet tarptautiškieji profesjo-naliųjų sąjungų kongresai sušaukiami būtų. Šalindamiesi nuo socijalstų judėjimo francuzų profs. sąjungos (syndikatai), nenori prigulėti ir prie tarptautiškų Socijalistų Kongresų. Užminšta sindikalistai, vieną dalyką, kad išnaudojimas darbininkų klesos, ne vien pabrikuose, bet visame dabartiniame surūdyme guli, kad atmesdami politiškas įstaigas, atiduodami kapitalizmo dievaičiui visus tuos draugus, kurie dirba laukuo-

se, padieniais eina ir, žodžiu, ne pabrikuose savo kruviną prakaitą lieja, kurių negali, dėlei jų darbo išblaškymo, apimti organizacijos. Teip neapkęsdami politikos, francuzų sindikalistai užgina ją profes. sąjungose plėtoti. Syndikatuose negali būti jokia politika vedama. Todėl prie syndikatų ir priguli visokių politiškių pakraipų darbininkai. Tai žinoma teorijos praktikoj visai kas kita pasirodo. Francuzų profes. sąjungose (syndikatuose) daugiau yra politikos, negu kitų kraštų sąjungose.

Jie mat nori vesti nepaprastą, kasdieninę politiką, bet... Tarptautišką. Iš šito noro politikuoti ant tarptautiškos dirvos, kaip yla iš maišo išlenda jų projektas sušaukti tarptautiškus profes. sąjungų kongresus. Gyvuojant tarptautiškiems socialistų kongresams apie ką turėtų tarties ir ką kalbėti tarp tautiški profes. sąjungų kongresai—tai jau paslaptis syndikalistų. Intern. Socialistų kongresai juk yra tam, kad visuotini darbininkų judėjimo reikalai būtų apsvarstomi. Iki proletarijatos nesulaužys kapitalizmo galybės, Intern. Soc. kongresų vertė netik negali mažinties, bet ji augs ir plėtosis, ir veltui anarchistai—syndikalistai šaukia—savo šauksmais ir reksmais, nesumažys kongresų vertės. Perdaug ši vertė aiški.

Draugas Hueber teisingai atsakė: «ekonominis ir politiškas judėjimas darbininku klesos, turi eiti išvien. Tai dvi rankos darbininkų judėjimo, galvos, valios proletarijatos vedamos». Francuzų įnešimas liko atmetas.

Dar keletą mažesnės vertės klausimų apsvarčius, konferencija po trijų deinių darbo, liko uždaryta. Sekančios konferencijos vieta—Budapestas (Vengrijoj)

J. Šitas—Kitas.

SOC.-DEM. NUSPRENDIMAI.

Nuo 13 Rugsėjo per šešias dienas Leipeige, Vokietijos socialdemokratija svarstė savo reikalus. Kaip ant pernykščio (Drezde ne) susivažiavimo, teip ir dabar partija pabriežė savo klesini stovį, kad tarp proletarijatos ir buržuazijos nėra ir negali būti jokios santaikos. Buržuazijos mirtis—tai proletarijatos laimėjimas. «Aš esmiu mirtinas priešas buržuazijos—kaip vieną sykį išsitarė August Bebel. Neveizint ant neskaitlingų balsų iš pusės revizionistų, kurie skelbia santaiką su darbininku mirtinu priešų—susivažiavimas savo debatais ir nutarimais aiškiai parodė, kad negali būti vienybės tarp tų dviejų priešų. Partija ir toliau eis tais keliais, kurie veda prie sociališkos revaliucijos, prie eksproprijacijos eksproprijatorių.

Toks aiškus susivažiavimo nusprendimas yra svarbus ir kitų šalių darbininkams. Vokietijos socialdemokratija yra šiandieną visų stipriausia pasaulyje ir jos nusprendimai yra neva nusprendimai ir kitų kraštų draugams. Jos taktika yra pavyzdžių kitų kraštų draugams. Jos pralaimėjimai kovoje atneša nusiminimą tarptautiškų draugų eilėse.

Prisižiūrėkim šiek—tiek arčiau šiometinio susivažiavimo darbams.

Skaitlius partijos naujų šiais metais pakilo iki 633,309, daugiau negu pernai metuose ant 45,973. Paskutiniuose rinkimuose į parlamentą (reichstag) už s.-d. kandidatus buvo paduoda 3,250,000 balsų. Pelno partija šiais metais turėjo 433,000 markių. Vienas «Vorwärts» (dienraštis) atnešė gryno pelno 111,140 markių.

Partija turi 74 dienraščius. Skaitlius prenumeratorių siekia 1,041,498. Vien apgarsinimai laikraščiuose davė pelno 4,863,761 markių.

Net krizius niekuriuose pramonijos šakose partijai neužkenkė.

Svarbus politiškos ir kultūriškos vertės nusprendimas yra kova už darbininkų jaunimą ir kava su girtuokliavimu.

Juo stipriau plėtoiasi darbininkų judėjimas, juo jis platesnes apima minias, tuom pikčiau ir aršiau viešpataujančios klesos užpuola ant darbininkų jaunuomenės. Liaudies mokyklas paverčia į liuosos dvasios ir laisvos minties naikinimo vietą. Persekiodama kiekvieną kūdikio galvoje gimstančiąją liuosą mintį, naikindama žingeidumą vaiko sieloje, varžydama būdo tobulinimąsi. Šiandieninio surėdymo mokykla išanklėja silpnus, baikštus, paklusnus sau tarnus, dabartinio surėdymo užtarėjus, bet ne kovotojus prieš jį. Kovai už darbininku klesos reikalus ji stovi atstu, ji priešinga tiesiog. Metai į metus viešpataujančiųjų gauja visokiais budais stengiasi išplėsti, atitraukti jaunuomenę iš darbininkų judėjimo. Todėl seniai jau savo laikas atkreipti ant to, kad savo jaunasias, šviežiausias spėkas, ateinančius kovotojus, jų mintis ir troškimus savo išsiliuosavimui sunaudoti. Iš jaunimo išaugs juk vyrai, kurie toliau varis mūsų darbą, kaip išsitarė vienas delegatų:—«jie pildys tą, ką mes statėm». Nors neseniai atkreipė savo atydą vokiečių s.-d.-ija. vienok ir šiandieną gali šiuo pasigirti. Laikraštis «Arbeiterjungend» (darbininkų jaunuomenė) pašvęstas jaunuomenės reikalams, turi prenumeratorių 32,000. 35 vietose yra įtaisytos jaunuomenės prieglaudos su bibliotekomis, 327 buvo paskaitos, muzejų lankymai, ekskursijos ir t.t. Teisybė tas ne per daug. Bet karštas delegatų prijautimas jaunuomenės reikalams duoda viltį, kad ateinantis susivažiavimas su daug didesniais darbais tame atžvilgyje pasirodys.

Kitas svarbus nusprendimas—tai degtinės boikotavimas. Vienu didžiausių ir keksmingiausiųjų proletarijatos priešų yra degtinė. Susilpninimas fizinis spėkų alkoholiu, yra pasekmės teipgi dvasiško ir morališko nupuolimo. Ardydamas fizinis spėkas alkoholis neša į darbininko šeimyną, ir teip jau paskendusių varge, naujus skausmus, vargus ir nesutikimus.

Darbininkas girtuoklis kovoje už savo reikalus yra silpnas. Tamsybė, nesupratimas savo reikalų, tai tikriausieji draugai alkoholio šalininkų. Vokietijos s.-d.-ija apskelbdama kovą visiems darbininkų priešams negalėjo ir ant šito neužsipulti. Degtinės boikotavimo pravėdimas tai vienas iš svarbiausiųjų jos laimėjimų. Boikotodami degtinę jie ir savo priešams, junkerams (dvarininkams) užduoda per jautriausiąją jų vietą, per kišenių. Degtinės pabirkai žymiai turės pulti. Ir valdžios kišenė teipgi susitrauks, nes mokesčiai nuo degtinės turės sumažėti. Tokiu būdu Vokietijos s.-d.-ja tuo boikotu du kiškiu kartu muša.

Junkerus, tuos didžiausius darbininko būvio pagerinimo priešus ir tamsybę savo pačių eilėse. Žinoma, vien degtinės boikotavimo truputį mažokui, nes alus, vynas ir kiti svaiginantieji gerimai nemažai teip pat atneša darbininkų klesai blėdies. Alaus keksmingumas žmogaus organizmui nėra mažesnis už degtinę; ir alaus boikotavimo teip pat turėtų darbininkai neužmiršti. Reikia tikėtis, kad Vokietijos s.-d.-ja eis jau tais keliais link boikotavimo svaigančiųjų gerimų, kokiais jau eina ir pasekmingai Belgijos, Skandinavijos ir Austrijos s.-d.-jos.

Tokie tai yra kultūriškieji laimėjimai Vokietijos s.-d.-jos paskutinio susivažiavimo. Kiti nusprendimai platesnės, gilesnės vertės neturi. Jie turi daugiau vietinį, Vokiečių s.-d.-jos gyvenime svarbą. Meip septyni Švabijos seimo atstovai, socialdemokratai, pasibaigus seimo darbams, kartu su buržuazijos ir junkerų atstovais aplankė vietinių karalių. Susivažiavimas jų pasielgimą papeikė ir tolesniam laikui jokie pietavimai arba užkandžiai viešpataujančiųjų rumuose neturi turėti vietos.

Iš savo pusės galim tik iš tikros širdies vėlyti vokiečių draugams pasisekimo, laimės ir ištrijimo kovoje su priešais. Tegul jų nusprendimai kuoplačiausią dirvą atranda ir kuodidžiausią naują proletarijatui neša.

J. Šilas—Kitas.

SANJUNGOS REIKALAI.

LSS Sekretoriaus pranešimai.

33. «Kovos» adm. J. Griniaus paaiškinimas, kodėl «Kovoje» netilpo pagal P. K-to nutarimą prie referendumo apkalbėjimo apskelbimo V susivažiavimo P. K-to nurodantieji paragrafai pasiūstas P. K-tui.

34. P. K-to sumanymas (linkui sekretoriaus algos) ir A. Žymanto įnešimas, kuris perėjo per P. K-tą, — pranešti V. K-tui.

35. 52 kp. įnešimas perėjo per P. K-tą ir liekasi tuomtarpu S-gos archyve, pakole nebus galutinai išrištas.

Lig. Centro Sekr. Aug. Purvis.

Pildomojo K-to Tarimas No.10.

Įnešimas: Kadangi daugelis kuopų yra skolingų S-gos Centru už literaturą tad IV rajono 13 konf paduoda sekantį įnešimą.

Pildomasis K-tas turi pareikalauti nuo administratoriaus pilną atskaitą, kurio rajono, kuri kuopa, kiek skolinga už literaturą. Gavęs atskaitą P. K-tas praneš kiekvieno rajono organizatoriui, kuris pareikalaus arba paragis kuopas užsimokėti.

P. K-to nariai $\left\{ \begin{array}{l} J. Kačergius \\ P. Norkus, \\ M. M. Račiūtė \end{array} \right.$

Priimta vienbalsiai.

Lig. Centro Sekr. Aug. Purvis.

Pildomojo K-to Tarimas No.11.

P. K-to tarimai neapeinanti visą S-gą, bet tik jo paties (P. K-to) tvarka neturi tilpti organe (įnešimas M. M. Račiūtės).

P. K-to Nariai $\left\{ \begin{array}{l} J. Kačergius. \\ P. Norkus \\ M. M. Račiūtė \end{array} \right.$

Primtas vienbalsiai.

Lig. Centro Sekr. Aug. Purvis.

Komitetai klista.

V. K. Referendume 10 pasakita: «Kadangi P. Puskunigis, kai po LSS sekretorius pats netvarke nominacijos, bet pavadė F.J. Bagočiui—todėl, aš turiu pasakit, jog man buvus sekretorius jokių nominacijų tvarkimo nebuvo pavedęs. Viską atliko P. Puskunigis, o man prisiunte tik nuo kuopų prisiūstas blankas. Aš manidamas jog Sanjungiečiai interesos kiek kas ant kokios vietos balsų gavo, jemiau ir sutraukiau skaitlines, ir savam laike apskelbiau «Kovoje», neužtikrindamas jog skaitline yra teisinga, nes dirbau pribegdamas, su pėtraukoms, nuilses. Gal niekuros blankos yra atkartotos, o kitos apleistos, neužtikrinu. Dariau kiek galėjau, gerai.

Kadangi niekurie kandidatai atsisake, kitus V-tus Sus. nominavo, tai spausdamas į atsisakiusių vietą neklusus įdeju sekantiečiai balsų gavusius ir podraug išspraudžiau Sus. nominuotusius. Lai dabartinė komisija ir komitetai tą įsitemija ir nors syki duoda ir man ramumą, nes teisintės labai nemyliu. Manau jog šis straipsnelis neįvayrs šiurpulių į «draugų» nugaras.

Kaip visada Jusų F. J. Bagočius.

Kad užganėdinti pasiteisintoji ir galutinai užbaigti ginčai, kas nominacijos blankas tvarkė, ir turėti tikrus davodus, sulyg auto-

riaus prašymo žodžių «nefiksinus» patalpinu ši F. J. Bagočiaus straipsnelį originališkai.

Red.

Lietuviai Pradeda Atbusti.

Apie lietuvius Argentinoj (Pietinėj Amerikoj) mažai kas žinoma mūsų laikraštijoj. Rodosi, kad šiame pasaulio užkampyje taip kaip jų nebūtų. Taip, tik tas yra žinomas, kas visuomenės dirvoj sukrunta, kas veikia. Argentinos, ypač jos sostinės Buenos-Aires mieste lietuvių gyvena ne mažas burelis, bet jie miegojo savo dvasia. Šiandien ir jie pradeda atbusti, pradeda prasikrapštyt sau dvasios akis.

Ir štai keletas žinučių «Kovos» skitytojas ras ir apie Argentinos savo brolius darbininkus.

Užmirštus ir paliktus tamsybės ukuose lietuvius visgi pasiekė spindulėlis šviesos, kuris kaskart plačiau ir plačiau pradėda plėtotis tarpe pavergtųjų minių. Ir tas spindulėlis padilgino sielą, uždegė apmirusius jausmus. Ir bedini, pamiršti, be vardo, lietuviai, pradeda jieškoti bent svetimtaučiuose sau draugų, kad vienytis ir ką—nors visuomeniško veikti.

Matydami veikiančius darbininkus ypač geriau suprantamus lenkus socijalistus, veiklėsnai sumanė vienytis tarp savęs ir suvienyti lietuvius skyrium. Prasidėjo agitacija tarp Argentinos lietuvių. Surengta birželio 26 d. konferencija ir užkviesta į ją, ką tik buvo galima, lietuvius, kad apkalbėti savo reikalus, kad susitarti savoj suprantamoj kalboj, ką reikia veikti. Konferencijoj dalyvavo tik 16 lietuvių, tačiau apkalbėta ir apsvarstyta tolesnio veikimo plenai: Visų karščiausiu noru buvo organizuoti lietuvius. Nutarta laikyti kitą konferenciją. Liepos trečią dieną, 1909 m. ir sutaisyta liglaikinę programą Lietuvių Darbininkų Sąjungai Argentinoj, kurios tikslu—rupinimasis proletarijato reikalais. Programą apdirbo A. Šmulskštys ir J. Didžionis. Antra konferencija įvyko. Pribuvo ir dalyvavo joj 18 ypatų. Sąjungai įstatus susitartyta bepartyviškus, nes žiūrint į nesusipratimą čia lietuvių, kitaip nieko nebūtų galima pradėti. Programą priimta. Prisirašėm 13 narių ir tokiu būdu sutvėrėm Lietuvių Darbininkų Sąjungą Buenos Aires'e. Į valdybą likos išrinkti: A. Šmulskštys, pirminkininku; J. Didžionis, išdininku; A. Šeškas, raštininku; F. Viliūnas, knygium. Taigi nuo Liepos mėnesio, galima sakyti, jau ir Argentinoj yra lietuvių organizacija, nors ji dar jaunutė ir silpna, vienok turime viltį, kad ji sustiprės ir išaugs. Tiesa kad tuojau sutiko priešus degtinės ir kortų miletojuose, kurie visai peršjami ir persekiodami stengėsi ir stengiasi griauti pradėtąjį darbą, bet tuom vargiai savo sieki atsieks. Nuo liepos 3 d. 1909 metų iki rugpjūčio 22 d. prisijungė prie mūsų sąjungelės da 21 ypata ir dabar skaičius narių pasiekia jau 34. Kad neapsistojančiai varyt organizatyvišką darbą, kad sustiprint kiek finansiškas jaunutės sąjunge. lėš spēkas, parengėm balių, kuris buvo rugpjūčio 14 d. š.m.

Balius nusisekė: publikos buvo gana apšėčiai ir apsiėjo gana gražiai. Apart šokių, buvo ir prakalbos: kalbėjo A. Šmulskštys ir Didžionis. Kalbėta ir Rusijos revoliucijos epizodo, paaiškinta, dėl ko buvo karė su Japonija ir dėlko mes priversti esame bastytis po viso pasaulio kraštus, apie reikalą vienijimosi ir kovojimo už buvį. Draugas J. Didžionis smarkiai nupeikė girtuoklystę ir nurodė liūdnas girtuokliavimo pasekmes.

Žodžiu sakant, Buenos Aires lietuviai pradeda krutėti visuo meniškaj dirvoj, pradeda busti ir budinti vieni kitus.

Tačiau mūsų sąjungelė silpna, todėl atsišaukiame į savo viengenčius Jungtinėse Valstybėse Amerikos gyvenančius, maldaudami morališkos ir medėgiškos pagalbos. Draugai, norėdami susinešti su Lietuvių Darbininkų Sąjunga Buenos Aires'e, malonės kreiptis šiuo antrašu:

A. Šmulskštys

Buenos Aaires, Argentina. Calle Sadi Carnol 1160

F. J. Bagočiaus

Red.

Iš Amerikos darbininku gyvenimo.

«Socialist Party» Nacijonališkasis komitetas atsišaukė į visus partijos kuopas su paraginimu remti Švedijos streikierių kovą. Žinoma, kad Švedijos darbininkai pakelė streiką kaip protestą priešais suvienytus kapitalistus. Nacijonališkas Socialistų partijos sekretorius J. Mahlan Barnes išsiuntinėjo laiškus apie į 3000 kuopų, šaukdamas visus draugus prie nešimo pagelbos Švedijos darbininkams.

J. M. Barnes taipgi pataria organizacijoms tarpiniai ar betarpiai priklausantiems prie Socialistų Partijos padaryti viešus susirinkimus ir Išpildančiojo partijos komiteto vardu padaryti demonstracijas, kad išreikšti savo solidariskumą Švedijos darbininkams.

Pittsburgh'o Standard Sanitary Manufacturing Co. darbininkai išleido spausdintus atsišaukimus, kuriuos užvardiję «Why are we on Strike?» (Kodėl mes streikuojame), «Why are we revolting?» (Kodėl mes sukylame) atsišaukia į draugus darbininkus išaiškindami priežastį savo sustreikavimo ir suukų padėjimą.

Šimtai darbininkų toj darbo šakoj sustreikavo. Kaip savo atsišaukime sako, darbininkai nemeta darbo dėl žaislės; jie žino, kad streikas reškia badavimą, vargus, kančias ir persekiojimus, tačiau jie priima tą viską, kad apsiginti nuo palengvo darbininkų žudymo darbo sąlygomis. Išaiškinę pasibaisėtinas pasekmes to darbo sąlygų darbininkams, kas šimtus padaro be sveikatos invalidais ir šimtus kas metai nuvaro į kapus, sustreikavusieji darbininkai reikalauja geresnio darbininkų sveikatos apsaugojimo. Jų reikalavimą paremti meldžia pas darbininkus ir darbininkų laikraščius.

DARBININKO KRONIKA.

Rusijos valdžia Spalio 19 dieną ketina apskelbti projektą savivaldos Lenkijoje (prie kurios priskaitoma ir Suvalkų gubernija) taipgi ir Lietuvoj žemstvių klausimą ketina sutvarkyti ir duoti žemstvam tula savivaldą. Tą žinią praneša Rusijos valdiškasis organas «Novoje Vremia».

Lietuvos Žiniuose atstovai: A. Bulota, P. Keinys ir Ig. Požela praneša, kad Valstybės Dumos komisija galutinai išdirbusi naują įstatymų sumanymą apie vietinį teismą. Minėti Lietuvos atstovai į lietuvių visuomenę atsišaukia su 21 įvairių klausimų, kokių nori turėti teismą. Tarp daug kitų gana svarbių klausimų atstovai klausia lietuvių net to, ar į teisėjus gali but renkamos moteris?

Mat tą sumanymą Dūma šį rudenį svarstys, lietuviai atstovai nori turėti atstovaujamojų žmonių reikalavimus.

Francūzijoje susiorganizavo iš francūzų ir anglų komitetas, kurio tikslu bus morališkas apgynimas persekiojamų tautų teisių. Tas komitetas rengiasi apskelbti deklaraciją apie tautų teises panašiai, kaip buvo apskelbta Francūzijos revoliucijos metu apie žmogaus teises. Žingaidu, ar tas komitetas pažvelgs ir į lietuvių persekiojimus per caro valdžią?

Rusijos laikraščiai praneša, kad Suomijos seimas tiespanašiai vėl bus valdžios išrištas, o gal ir panaikintas visai, kadangi Suomija nesutinka Rusijos valdžiai užmokėti keturis milijonus rublių už paliuosavimą suomų (finų) nuo kariumeniškos tarnystos. Suomijos seimas siulo du milijonus, bet valdžia su tuo nesutinka.

«Rieč» praneša, kad šiomis dienomis busias parlamentarinės

frakcijos susivažiavimas, kame bus apklabėta ir sutaisyta programa tolesnio Dūmos veikimo.

Opozicijos atstovai žada reikalauti, kad būtų peržiūrėti sumanymai įstatymų link «nepaprastųjų stovių» ir ypatingos nepaliečiamybės, tai yra, kad reikalauti panaikinimo karės stovio ir užtvirtinimo ypatingos nepaliečiamybės.

Į Cerbere miestą (Francūzijoje) privatiškuoju keliu pranešama apie Ispanijos valdžios spaudą ir represijas. Pranešama, kad pastaruoju laiku Barcelonoj suareštuota 1200 asmenų kaltinamų už revoliucijos veikimus. Kalėjimuose kasdien žudoma po keletą ypatų.

Barcelonos atstovas Ginvez Rios paryžiniam laikraštyje «Matin» plačiai aprašo Ispanijos valdžias žveriškumą, kuris nė kiek ne mažesnis už kruvinojo caro. Jis sako, kad valdžia uždare 120 mokyklų ir 6,000 vaikams atėmė mokslą. Palikta atviroms tik tos mokyklos, kurios randas visiškoj apgloboj dvasiškijos.

Kalėjime sušaudyta policijantą kaltinamą už tai, kad nenorėjo šaudyt revoliucionierių. Kalbama kad kalėjimuose sušaudomi politiški prasikaltėliai buvo pribaiigiami oficerių revolveriais, jei krito da gyvas.

Švedijos valdžia gavo pareikalavimą nuo Stockholmo policijos direktoriaus, kad padidintų policijos korpusą; direktorius motyvuoja savo reikalavimą tuo, kad į Stockholmą būtent privažiavo daug Rusijos revoliucionierių. J'adauginimas policijos direktoriaus nuomone tur pasiekti mažiausia 100 vyrų. Ar čia tik ne kas kitas, negu Rusijos revoliucionierių privažiavimas valdžiai rūpi?

Meksikos kruvinojo despoto Diazo valdžia suareštavo visą redakcijos «Anti-Reelectionisto» persanalą ir patį laikraštį uždare. Redakcija skundžiamą už priešinimąsi kruvinojo Diazo valdžiai ir kritikavimą tos valdžios. Nicko, ta saualė tik priskubina bude-liui galą.

Vengrijos sostinėje Buda-Pešte, socialistai parengė ant gatvės prakalbas dėl agitacijos už visuotiną balsavimą. Ant susirinkusiųjų užpuolė policija ir pasidarė kruvinas susirėmimas. Žinios vienok nepamini kiek likosi pažeistais ar užmuštais.

SKAITLINIŲ LAUKAS.

PIKTADARYSTE IR MOKYKLA.

Iš priežasties polemikos apie svietiškasias mokyklas, Maurice Faure švietimo biudžeto užžiūrėtojas, Paryžiaus «Journal'e» apskelbė visą eilę skaitlinių, parodančių kad apšvieta turi didelę įtakę ant žmogiškų instinktų. Ta statistika paduoda, kad skaitliai prasižengiančių vaikų sistematiškai mažta. Skaitlius prasižengusių kriminališkai vaikų nuo 1881 m. iki 1886 buvo po 32 į metus. Nuo 1886 iki 1895 sumažėjo iki 31; iki 1900 m. skaitlius piktadaryščių nupuolė iki 26; nuo 1900 iki šių laikų traukyje metų areštavimų už piktadarystės buna 24 ar 20. Policijės padaryta statistika da aiškiau parodo, kaip piktadarystės mažta tarpe lankančių mokyklas vaikų, žemiau 16 amžiaus.

Ir šiaip:

Laikas metuose	Vaikai	Morgaltės	Sykia
1881-1885	5054	792	5846
1886-1890	6017	963	6680
1891-1895	5919	984	6903
1896-1900	4985	791	5776
1901-1905	4084	578	4662

Pastaraisiais metais skaitlius prasikaltusių vaikų žymiai sumažino.

Ypač įdomu, kad 1881 metais prieš prisaikintųjų teismą už didžius prasikaltimus pastatyta 4320 nepilnamečių asmenų, o tarpe jų buvo 459 analfabetai (nemokantieji rašyti ir skaityti); 1906 tokių prasikaltėlių buvo 3128, tarp jų 81 analfabetas.

Jungtinėse Amerikos Valstybėse sulyg statistikos pasirodo, kad apie pusė abelno vaikų skaitliaus dėl įvairių priežasčių nesilanko į mokyklas. Priežastis ta vienok, nors buržuazijos užtilima, vienok gerai žinoma, kad nelankantieji mokyklų vaikai per dienas sėdi dirbtuvėse, o žemiau dešimties metų amžiaus nesilankantieji į mokyklas, ne ko kito, tik tėvų skurdo laikomi tamsybėj.

Ypač Georgia valstybėj 1900 metais vaikų nelankančių mokyklos priskaityta 885,725. Lankančių mokyklą priskaityta 449,103.

Suaugusių analfabetų ten buvo 158000

Dalykas nedaug geriau persistato ir kitose valstybėse.

Link Švedijos Streikierių Pašelpai Aukų Siuntimo.

Kai—kurie draugai suaukavę po kiek kas galėjo, klausia «Kovos» redakcijos kur tuos pinigus pasiūsti. Siuntinėti po kelis dolerius į Europą neparanku ir daug siuntimo lėšų pasidarė. Švedijos darbininkų organizacija turi New Yorke įgaliotus savo atstovus Tholin'ą ir Sandgreen'ą, kurie priima pinigus, suaukautus Švedijos streikierių pašelpai. Tačiau siūsti geriau yra per «Kovos» redakciją, tad galima būtų žinoti kiek lietuviai darbininkai savo Švedijos draugams suaukavo. Iki šiol mes su labai maža auka pasirodėmė, bet pirmiemsiems, kurie suprato reikalą Švedijos streikierius šelpti, reikia išstarti pagirimo ir padėkos žodį.

Kad per «Kovą» siunčiamos aukos nė vienos dienos neguli «Kovos» redakcijoj čia patalpinu originalus laišku aplaikiytų nuo Skandinavios Socialistiškos Sąjungos Am. centro sekretoriaus.

New York, N. Y. Sept. 23, 1909.

«Kova» Lithuanian Weekly,

Philadelphia, Pa.

Mr. Editor:—

The \$5.000 collected by you for the Swedish strikers received, and has already been sent to them. Knowing that the strike will be a victory for the working class, and hoping that the support we give will help the cause of Socialism,

I remain. Fraternaly yours,

A. Furstenberg, Nat'l Sec'y

Scand. Soc. Labor Federation of Am.

New York, N. Y. October 6, 1909.

Editor «Kova»,

Philadelphia, Pa.

Dear Camrade:—

Your last Contribution of \$3.00 at hand, and will same be accounted for in the Arbetaren. Hoping that you will use the influence as an editor to the best of the Swedish strike, the hardships of which nobody yet can tell. I remain,

Fraternaly yours

A. Furstenberg,

Nat'l Sec'y

New York, N. Y. October 7, 1909.

The «Kova»,

Philadelphia, Pa.

Dear Camrades:—

Your last contribution to the Swedish strike (\$8.00) at hand and will be sent to Sweden at the earliest possibly date.

Thanking you, in behalf of the Swedish strikers for the interest you have shown, and support given by you. I remain,

Fraternaly yours

A. Furstenberg

Nat'l Sec'y S.S.A.F.

FELJETONAS.

Ex.....

Šalta. Šaligatviu New York'o, įtraukęs kaklą, palengva ėjo, nuleidęs 2° myn akis, jaunas vaikas. Jis ėjo užimastęs.

—Kur jis ėjo ir apie ką jis, eidamas šaligatviu, svajojo, niekas nežino.

—Bet, kas jį kartą matė, vadino jį Ex.....; tai buvo jo tikras vardas: teip ir jis pats save vadino.

Nedrasus, purvinas visuomet ir tamsus. Prastai išauklėtas ir nemandagus. Išveizda—nesimpatiška; veidas—nuožmus. Papatrys, kalbant, nežiūrėti priešai, bet į šalį, tartum kavoją savo nesimpatišką veida ir negražias akis.

Jis apsigyveno, New York'e tarp darbininkų. Darbininkams jo vardas ir jis pats nepatiko, bet jo darbas jį augštino ir už jį kalbėjo:

«Vienam dideliu Rusijos mieste, jis dalyvauja ginkluotam sukilime; kitam—užpuolime ant policijos; trečiam—bombomis iškelia į padanges policijos butą... Rusijoje remimui revoliucijos pritruko pinigų... Jis ir čia parodė savo darbštumą: visur pirmutinis agituoja ir dalyvauja dideliai pavojingose ir įvairiose expropriacijose.» Milžiniški darbai!

—Darbininkus teip nustebino, narsūs darbai jauno vaikino, kad daugumas prieš jį puolė ant kelių ir gerbė kaipo didvyrį...

Darbai! Juk išrodo gana prakilonų...

—Tuli su juom suėjo į artymą pažintį... Prieš jį atidarė savo širdį; rupinosi, kaip galėdami jo likimu. Bet jis...!

Jis, patyręs darbininkų lengvatikybę, skverbėsi tarp jų, kaip įmanydamas, kiek galėdamas girėsi savo narsumu; pakojo apie nebutus ir negalimus daiktus:

«Jį areštuoja. Ne dėl jo kalėjime vieta. Jam trošku kalėjimo sienose... Atsitikus progai, nuginkluoja sargą ir pačiam vidurdienyja—bėga... Nespėjo pasirodyti už sienų kalėjimo, kaip jį iš visų pusių apstoja sargai. Jis nepasiduoda. Nors ir pašautas: į krutinę, ranką ir koją, jis nemeta iš rankų ginklą, bet bėga priešai, atgal šaudamas...»

Nepavyko sargams jį suimti, teip ir pasislėpė.

* * *

Ex..... tankiai nusiminęs ir dusauja galvą susiėmęs. Pažįstami jo klausia, kas su juom?

Nerviškai pečiais patraukęs, pradėjo ap-akinėti priežastį savo nuliudimo. «Sesuo—arėš uota, brolis teip gi—kalėjime; sesers pavojingas padėjimas; ją laukia kartuvės». Jis nemiega, dieną ir naktį galvoja, kaip jei padėti ir koku būdu išgelbėti ją nuo mirties...

Štai padavė jam laišką: «tikrai dviejų šimtų, ir bus pilvuosuota»...

Pažįstami noriai pagelbsti ir suteikia jam minėtą sumą pinigų.

Nepoilgam su antra jo sesere tas pats...gelbsti ir ant rą... ir trečią...

—Bet vienam iš artimų, teip pabodo jo sesers, kad pasi- drąsinęs, paklausė:—Kiek gi tamista turi seserų?

—Dvi!

—Tai iš kur imasi dėl kartuvių—tokia daugybė? Jis patyręs savo klaidą, nė kiek nenusiminė ir neužraudo. Jis Ex....., o jus paprastai darbininkai. Jis mokytas vyras; vartoja kalboje svetimtautiškus žodžius, o jus mulkiai. Jam reikalingi konspiratyviški kambariai, jis turi gyventi slapta, jis vaktuojasi slaptos Rusijos policijos, o jus...!

Nusisekė didvyriui! Puikiai atlikęs savo rolę, drąsiai žengė pirmyn pramintu keliu!..

Juozas.

VIENAS IŠ TUKSTANČIŲ.

—Ko aš teip liūstu, ko kankinuos?—klausiau galutiniai savęs. Atsakymo nebuvo. Tik viltingai laukiau, vis iš kur tai rodės atsiras atsakymas. Bet veltui buvo mano spėkų įtempimas. Laukiau dieną, nedėlių, mėnesį ir metus... Aš jaučiau savyje kokį tai gniauzimą širdies, nejučiamą skausmą, ir vis susikrimitęs vaikštinėjau pavandeniu didežerio. Slinko mano gyvenimas niekiano neužtėmytas, neikam nebuvo gaila manęs, apart mano senų apgailestaujančių gimdytojų, kurie nuolat mane atlankydavo per laiškus. Buvau aš gerbiamas, buvau godojamas žmonių, pakol manyje buvo tokia spēka, kaip ir jųjų. Turėjau draugų, gerų draugų! Bet šiandien,—šiandien aš vienas, o mono neapkenčiamas draugas—ilgesis, kuris nė ant menkutės valandėlės nesiskiria su manim. Nubodo man toks nuolatinis gyvenimas, nubodo tie kasdieniniai reginiai.

Vien tik ežeras banguodamas, atitraukia nuo manęs mano neapkenčiamąjį. Tai menkas akimirkėnys, kaip ir vėl aš su juom kaip surištas.

Berekalingas esiu šiame sviete, bereikalingą vietą užimu, nėr jokios naudos, jokios pasekmės iš mano gyvenimo nesimato. Aš griusiu kaip išpuvęs stulpas iš šio pasaulio. Dienos man rodosi ant tiek ilgomis, kad nesurasdavau sau ramumo. Su nekantrumu laukdavau vakarinės zvaigždėlės, kuri ilgai, ilgai nepasirodydavo. Praleidus dieną, rodos lengviau atsidusdavau, nes gerai supratau, kad vis per vieną dieną arčiau prie galo mano gyvenimo. Naktįsė, kokia tai neišpasakytai—baisi šmėkla rodėsi mano akįse. Žinau kuom buvau, žinau ką dariau, bet negaliu dasiprasti, kuom bučia buvęs, kokią naudą bučiau atnešęs... Dabar viltis nebemasina manęs, netikiu aš daugiau jai, nes esmiu persitikrinęs, kad gyvenimas mano neužlgo baigsis. Teip baigsis! Apleisiu aš visus savo draugas, kurie užmiršę, apleido mane. Nedėkingas turiu būti jiems, nedėkingas tam visam margamjam pasauliui, kuris išskiria mane, kaipo bereikalingą sutvėrimą. Visunedėkingiausias—dabartiniam surėdymui, per kurį aš biednas vargšas esmi išskiriamas iš čion. Ne! aš neprivalau bijoties mirties, turiu viską šaltai panešti, aš nors dabar bespėkis, bet tvirtai, galiu pasiaukuoti kokiam labdariniam užmanymui, žinau gerai, kad mažesnis bus kankinimosis. Ne aš vienas mirštu taja prakeiktąja sauslige, bet tukstančiai, teip kankinas, kaip aš.

Viskas tas blogas paeina nuo mūsų engėjų, kurie šiandien nesurašytų savo aukų, į didžiausius lapus popieros. Na!

Tegul engia, tegul skriaudžia kol laikas, bet ateis, greit ateis sunki, dėl jųjų valanda, kada varguoliai, tie išblėškia skurdžiai, sergantieji ligoniai, rodys į akis jiems visas jųjų nedorybes, mirgantieji kankįs jųjų sąžines ir vienok tie nudriskėliai viršų ims.

11, IV, 09. Iš angliško vertė,

Špokas.

*] Mirns vienam angliu sauslige, pas jį atrasta angliška rašytas šis raštelis, kaip liudija jo draugas, J Mach, kad tai jis, veilonis J. E. Crismeris, iš širdies skausmo patė parašė, buk tas jo rankraštys. Jis nebuvo socialistas kiek teko sužinot, bet mirdamas pasakė jog socializmas įvyks, ir esą teisingas. Mirė 3 rug. 19 9 metuose ligonbuty

MUSU KALENDORIUS.

(Pirmoji skaitlinė yra senojo skaitėaus, antroji — naujojo.)

Spalių Mėnuo.

9-22—1878m. Vokietijoj išleistas įstatymas prieš socialistus.

10-23—1879m. Maskolijoj užtvirtintos taisyklės, kuomet policija ir žandarai gali vartoti ginklą—1884m. Pakarti apic. Štromberg ir Rogačiov (Petrapilėj).

11-24—1795m. Lietuva galutinai kliuna maskoliams.—1894m. Pasibaigė sudas ant kražiečių.

12-25—1831m. Darbininkų maištas Lyone (Prancuzijoj).

13-26—1901m Vilimas II kalba, kad reikia mušti priešus be pasigailejimo.

14-27—1553m. Kalvijas sudegina Genevoj ant laužo Servetą kaipo atskaloną.

15-28—1901m. Olandijos uoste darbin. boikotuoja anglų laivus.

16-29—1477m. Gimė teplorius Tician Vecellio.

17-30—1887m. Bandyamas nužudyt carą Aleksandrą III Borkuose.

18-31—1783m. Mirė d' Alembert.—1879m. Kongresas Marseile, darbininkai įkuria prancuzų socialistų partija.

19-1 (lapk. n. s.)—1781m. Austrijoj panaikintos baudžiavos.

KLAIDU ATITAIŠYMAS.

Pagarsinime surinktų pas D. Jokubaitį aukų nevisi aukautojų vardai buvo paminėti, nėra P. Sidiškio vardo, aukavusio 50c. Klaida mano buvo padaryta: suaukauta \$3.25, kaip redakcijos buvo patėmyta, o ne \$2.25.

K. Ramašauskas.

Biblijografija.

Vienatinis savo ryšies lietuviškai—angliškos kalbos rankvedis ir kaip tapti Jungtinių Valstybių piliečiu, parengė S. P. Tananevičia. 154 pusl. Spauda ir lėšomis «Kataliko», 3244 So. Morgan Street, Chicago, Ill.

Išsivystymas Dievo, anot D-ro O. Z. Hanish, lietuviškai sutaisė A. Zėcius. 1909 m. pusl. 9. Spauda ir lėšomis leidėjo, Seattle, Wash.

Lietuviškas Šiupinys, (gaidų sąsiuvas), pagamino M. Petrauskas, 21 puslapis, telpa jame gaidos (pianui ir balsams) «Našlys», «Aguonėlė», «Suktinis» (pianui), «Klumpakojis», «Suktinis», duetas (supranui ir tenorui balsams su pianu) iš «Kaminkrečio». Gaunama pas kompozitorį M. Petrauską, 3327 Lowe Ave., Chicago, Ill.

„Kovai“ Atsiųsta Rankraščiai.

S. D. Valiulis—Pašneka apie Socijalizmą. *J. J. Nenius*—Mūsų užduotis (iš Kropotkino vertimas) ir Anarchizmas ir jo plėtojimas (iš ten pat). *S. Strazdas*—Jie protestuoja. *K. Rutkus*—Kas tai yra socijalistai (vertimas iš anglų kalbos). *J. M. Jasiulevičius*—Nėr ko laukti. *Špokas*—Caro bernai mažinasi. *Jos. J. Ellor*—To the Socialist and Labor Press of America (Socijalistų ir darbininkų presai Am.). *Morgaret Dreier Robins*—March, Breast Forward! (Marš, krūtinę prickynt!). *J. Stirbis*—Darbas ir Pelnas (piešinys).

Korespondencijos.

Rašyti reikia visados tik juodu rašalu ir tik ant vienos pusės popieros, neperšviečiamos; viršuje palikti bent dvi eilutes neužrašytas.

Žinios turi būt teisingos, paduotos teip, kaip atsitiko, be ilgų privadžiojimų ir pamokinimų. Žinios iš darbininkų gyvenimo visados bus patalpinotos.

Athol, Mass. Darbai eina neblogiausia; beveik kiekvienas kas tik nori dirbti, darbą gali gauti. Bet nežinia ar visur teip tankios nelaimės darbininkus patinka, kaip čionai. Darbininkų sveikata ir gyvastis dirbtuvėse visai neapsaugoti. Sužeistasis netekęs darbo išvežtas iš dirbtuvės sykiu netenka ir duonos. Darbdaviui visai nerupi kuo mis moteris ir vaikai to darbininko, kuris bediublamas pražudė svikatą ar gyvastį. Tačiau girdis, kad tik ateiviams darbininkams nėra mokama jokia pašelpa ir posmertinė, jeigu būna pažeistu ar užmuštu dirbtuvėj. Iš to matoma, kad tarp darbininkų truksta solidariskumo, ypač, kad jie seka klaidingu keliu paskui netikrus savo vadovus.

«Keleivio» Nr. 39. Senas kudikis rašo, jog S. L. A. 117 kp. rengiant prakalbas 10 rugsėjo, Aušros Bromo M. D. draugystė nenorėjo pasamdyti septynių be 10 dol. Tuo tarpu už svetainę suderėta ir užmokėta tik 3 dol. Kamgi rašyt neteisybę.

J. Rengėjas.

Maryville, Ill. Šitas miestelis guli per 40 mylių atstumu nuo St Louis. Kitokių išdirbyščių čionai nėra, vien tik anglių kasyklės. Darbai blogai eina, galima sakyti, dirba tik pusę laiko, o pribuvusiam iš kitur, darbą negalima gauti.

Lietuvių čia gyvena apstus burelis; vedusių yra 39 šeimynos, pavienių gal daugiau. Apšvieta stovi ant žemo laipsnio, nors yra čia pašelpinė draugystė, S. L. A. 187 kp. ir 106 kuopa L. S. A., apart tų da ir Nepriklausmingas klubas.

L. S. A. 106 kp. rugsėjo 12 d. parengė prakalbas. Kalbėtojas buvo K. Rutkus iš St Louis, Mo. ir D. J. Kasparka iš Chicagos. Apart prakalbų buvo ir deklamacijos; A. Tumasukas iš Collinsville padeklamavo keletą deklamacijų. Publika buvo iš prakalbų ir deklamacijų labai užganėdinta. Gaila tik, kad į tokius susirinkimus vyrai nesiskubina atsilankyti ir paliktos tamsybės moters, jau geriau pradeda suprast reikalingumą apšvietos.

Susirinkime buvę.

Collinsville, Ill. Darbai čia pradeda geriau eiti.

L. S. A. 18 kp. pradėjo teipgi biskų gyvau veikti, nes pirma buvo apmirus iš priezasties apsilėidimo kuopos višininų, ką matydami draugai paėmė kuopelės reikalų vedimą savo rankosna ir nauja gyvybė, rodos, atsirado kuopelėj.

Užsimokėjo mėnesines mokesčius skolingieji draugai ir keletu nauji prisirašė. Dabar kuopelė susideda iš 13 narių pilnai užsimokėjusių.

Rugsėjo 11 d. L. S. A. 18-toji kuopa parengė prakalbas. Kalbėjo iš Valparaiso universiteto mokslėivis D. J. Kasparka. Kalba buvo užimanti, tik gaila, kad nedaug žmonių prisirinko, kadangi viskas buvo grietu laiku suruošta ir nebuvo kada išgarsinti.

V. Raudonius.

Milwaukee, Wis. Šitas miestas apgyventas beveik tik pasturčiais, nors nepritrūksta ir skurdžių darbininkų. Ypač, čia daug merginų tarnauja turlingųjų namuose, nors ir visi lengvesni darbai fabrikuose užimti moterų ir merginų, o vyrams darbininkams liko tik sunkūs, kaip ve: Garborinėse geležies dirbtuvėse, mašinų liejinyčiose ir kiti sunkūs darbai, kurių moteriškos spėkos negali valioti. Sunkesni darbai atliekami su pagelba mašinų ir pištų užimti moterų, kurioms mokama daug pigiau, negu, kad vyrams reiktų mokėti už tą darbą.

Visai ne įstabu, kad moters ir merginos turėdamos platesnius, negu vyrai kasdieninio gyvenimo reikalavimus, savo uždirbama alga nešgyvena ir priverstos jieskot kitokių paluo šaltinių. Na, o kame gi jos kitur juos ras, jeigu ne gatvėse, kur tiek daug jiesko sau smagumų ir istvirkimo pakakinimo.

«Biznieriai» iš to pasinaudodami ir pritaisë visur «užėjimui» puikių vietų, arba tam tikrų namų, kurie vakarais žeri nesuskaitomais žiburiais, veidrodžiais. Ten tarp imituotų paluo prie stalių pilna svčių. Kertėje veliavoms ir festinai išpuošta estrada, kur griežia muzika. O, kiek čia rasi svytusių dažytų veidų, kiek žibančių keista šviesa akių, kiek juokų, kiek godumo — tarsi čia visi užganėdinti — laimingi. Gal tik tos nelaimingos mergaitės ir moters, kurios čia laukia ir priverstina savo koketerija vilioja, galėtų pasakyti, kaip smagu yra joms čia ir kaip jos laimingos ir užganėdintos iš savo gyvenimo, kurį jom sutvėrė kapitalistško surėdymo tvarka.

Iš lietuvių gyvenimo įdomesnio veikimo ar judėjimo nesimatoma, negut liudnus skurdo ir kasdieninio gyvenimo apšreiškimas. Ir čia skurdas ir neišteklus, ne vieną moterį priverčia jieskoti uždarbio užnamyje arba parsidavinėjime. Vyrai gi parėję iš darbo, jiesko sau smagumų smuklėse, nes šeimyniškas jų gyvenimas negal suteikti jiems to smagumo.

Beje, Rugpiučio 29 dieną susitvėrė čia lietuvių tautiška dragija «Vienybė» Sulyg jos įstatų, tai žada buti pirmiejiška. Narių susirašė, rodos, apie 10 tis ypatų.

Čia lietuvių nemažai gyvena, bet daugelis jų gėd jasi save lietuviais vadinti, greičiau gretinasi prie «panskos» tautoslenkų, nesuprasdami, kaip tuo save žemina, kad savo tėvų vardą ir kalbą paniekindami sykiu ir save paniekina.

Špokas.

Union City, Conn. Kaip jau «Kavos» skatytojams buvo pranešta, kad čion atsitiko žmogžudystė, tai Z. Kreičmoniu-tė ir Juozas Pečiulis iš Waterbury'o, kurie tuo buvo suimti, randasi kalėjime. Jų bylos nagrinėjimas teisme buvo 17 die-ną rugsejo. Kaltinamųjų apgynejai išreikalavo bylą atidėti tolesniam laikui. Kitas bylos nagrinėjimas buvo New Honen'e bet irgi neuzbaigta. Advokatai kol pinigų pas kaltinamuosius da randasi, stengiasi pailginti kaltininkams gyvenimą. J. Pečiulis ginasi, kad jis užmušėjstėje visai nedalyvavęs, kad užmušė B. Kulvinską pati Z. Kreičmoniu-tė. Ir ta savo nusiteisinimui šį bei tą, kad ir neteisingo randa. Ypač advo-katas su daktarų pagelba nori įpasakoti teismui, kad užmušė-ja toj valandoj buvo pražudžiusi prot'šką lygsvarą ir t. p., pa-vyždžiui, kap ir pagarsėjęs Harry K. Tow. Ar gelbės, ką tie argumentai ir ar tais varteliais išves kaltininkę nuo atsako-mybės prieš įstatus—perspėti negalima.

B. Kamaitis.

Cleveland, Ohio. Mėnesiniame L.S.S. 3 čios kuopos na-riai rugsejo 19 dieną, kalbant apie agitacijos reikalus nutarė pasirupinti kalbėtoji. Patyrę iš «Kovos», jog drg. J. Kru-mas pasiryžęs keliauti po lietuviškas kolonijas su prakalbo-mis, kad varyti agitaciją tarp Amerikos lietuvių darbininkų, mes atsišaukiame prie minėto draugo per «Kovą» norėdami ypatingai susinešti su draugu J. Krumu, todėl drg. Kru-mas malonės atsiliepti žemiau padėtu antrašu, paduodamas išlygas savo apsilankymo.

2.117 Lakeside, Ave. N. E. Cleveland, Ohio. *Ig. Lapinskas.*

Lewiston, Me. Rugsejo 25 d. čia buvo parengta D L. K. Gedimino draugystės prakalbos ir balius. Kalbėtojas bu-vo iš Bostono A. Antonov. Kalbėjo apie pašelpines drau-gystes, apie jų naudingumą, nurodinėdamas, kad vienam mieste nėra reikalo tvirti kelių pašelpinių dragysčių, kad už-tenka vienos, į kurią gali priklausyti visi, kam tik kasdien grumoją nelaimės ir pašelpa yra reikalinga. Nupeikė drau-gysčių konstitucijas, kurios varžo žmogaus laisvę ir ir persi- tikrinimus, kad visi nežiurint kas, dievuotas ar bedievis, baž-nytinis, ar socialistas—visi turi telktis į kruvą. Toliaus kal-bėjo apie pilietiško popierų lietuviams reikalingumą. Ant galo aiškino socializmą, nurodė ko socialistai reikalauja.

Po prakalbų buvo šokiai. Publikos vienok mažai susi-rinko, todėl ir pelno draugystė apturėjo tik \$2,60c.

Sekėnčią dieną buvo prakalbos parengtos L.S.S. 105 kp. Kalbėjo tas pats A. Antonov. Čia pirmučiausiai kalbėtojas aiškino apie moterų lygias teises, nurodinėdamas dėl ko šian-dien moters žemiau stovi supratime už vyrus. Ragino mote-ris prie skaitymo mokslisų knygų ir prigulėjimo prie nau-dingų organizacijų. Toliaus kalbėjo apie alkoholių, jo blė-dingumą, ragindamas visus prie stengimosi atspratinti nuo gėrimo svaiginančių gėrymų. Pabaigus kalbėti, ant kelių už klausimų davė atsakymus. Abelnai imant prakalbos patiko.

Po prakalbų, padaryta kolekta dėl svetainės apmokėji-mo. Už atlikusius pinigus nupirko L.S.S. 105 kp. knygynė-liui mokslisų knygų. Mat kuopa turi savo nors šiuom kar-tu da mažą knygynėlį ir knygeles duoda, kas tik reikalauja

skaityti. Nors kuopa gyvuoja vos tik nuo metų laiko, ta-čiaus pasidėkavojant draugų darbštumui, gana stipriai laikosi.

VI. Pet-nis.

Socialistų partija, yra šiandien vienatine partija, kuri kovoja už žmonijos tobulybę. Taigi, kas tik trokšta žmoni-jai tobulybės, privalo vienyt savo spēkas su socializmo plėto-tojais.

Kada visuomenė trustus padarys savo bendra nuosavy-be, tada pasidarys pramonijoj tvarka, nes visiems bus užtik-rintas gyvenimas. Tada vienas žmogus negalės vadint savo nuosavybę žemės plotą, ant kurio tur gyvent šimtai ar tuks-tančiai žmonių; tada tukstančiams darbininkų vienas žmogus negalės pasakyt nešdinkitės šalin iš fabriko, nes tai mano nuosavybė.

SMAGURIAI JAUNIMUI.

Puikiausios natos geriausių lietuviškų dainų ir šokių, sutaisė M. Petrauskas, pritaikytos korams vyrų ir mišriems balsams, orkestrams (benams), bei pianams.

Lietuviškas «Šiupinys» turtinga įtala originalškų šokių — \$1 00. Liuosybės daina, įvairiuota—40c. Lietuviškos dai-nos—30c. Visos trys knygos sykiu—\$1.50. «Kanklės» du rinkiniai lietuviškų originalisų dainų, 4-riems vyrų balsams, sutaisė dr. V. Kudirka. I ir II-ra knyga po—25c.

Visi augščiaus paminėti veikalai, tai tikri smaguriai jau-nimni. Rudens ir žiemos vakarams, baliams, koncertams ir teatrams labai tinkami.

Su reikalivimais kreipkitės, ypatingai ar per laiškus į

«KOVOS» KNYGŲ SAKROVĄ

1815, E Moyamensing, Ave. Philadelphia, Pa.

DIDELIS BALIUS IR TEATRAS!

Parengtas 65 tos kuopos L.S.S. naudai IV rajono, 45 tos kuopos Mylėtojų Ratelis suloš labai juokingą komediją «AUDRA GIEDROJE», Subatoj 23 d. Spalio (October), 1909 m., svetainėje Henry Huesgen, 92 Lafayette St., Patterson, N. J. Pradžia lošimo 7:30 val. vakare. Po lošimui šokiai iki 12 val. nakties. Griežš lietuviški muzikantai iš Newark, N. J. Tikimės, kad kiekvienas lietuvis ir lietuvaite naudosis šia proga, nes tokį juokingą persta-tyną da nėra matę. Įžanga 25 c. nuo ypatos.

Visus kviečia Komitetas.

AUKOS

Švedijos Streikieriams.

Draugai iš Tilton, N. H. «Kovos» redakcijon prisuntė \$1.25, kuriuos suaukavo: M. K. Virbalas, S. Poikus—po 50c, J. Druskis—25c. Prie tą pridėjus J. B.S.—\$1.00, J. Grinias—50c, K. J. Valys—25c, pasidaro \$3 00, kurie liko pasigiti švedijos streiko rėmimo komitetui.

Draugai L.S.S. 31 kuopos iš So. Bethlehem, Pa suaukavo \$7 00: 31 kuopa paskyrė iš savo lėdų \$5 00; P. Berukėtis, J. Matonis—po 50c.; A. Berukėtienė, A. Matonis, S. Matonis, B. Belevičius, R. Mantulevičienė, D. Subačiūtė—po 25c., F. Virbalas—10c. Prie tą pridėjus J.P. Valad-kai 50c., pasidarė 8 dol., kurie pasigiti ton pačion ką ir augščiaun minėti įstaigon.

Draugai iš Anyta, Pa. prisuntė 3 dol. 10c suaukavus švedijos streikierių pagelbai. Au-ko Ona Markevičienė, M. Stefanavičiute, J. Misinkevičius, A. Markevičius, P. Zelionis, S. Ste-fanavičius, A. Godlikas, A. Dapkevičius, M. Dapkevičius, J. Smith, M. Mickevičius, V. Zagor-skis ir J. Strapeikis.

Draugai 71 kuopos iš Cambridge, Ma's prisuntė 2 dol. Vardai aukavusių draugų nepri-duota.

Draugai L.S.S. 9-atos kuopos, Wilkesbarrė, Pa. prisuntė 2 dol. 25c. Suaukavus švedijos streikierių pagelbai. Au-kavo: B. Kutkauskas—50c. M. Baltrušaitis, A. Dekas, W. Kaspa-ravičius, po—25c. W. Žvinekevičius—20c.

Iš viso suaukavo 2 dol. 25c.

eiti.
kti, nes pir-
s višinininkų,
vedimą savo
ėj.
raugai ir ke-
narių pilnai

ė prakalbas,
J. Kaspar-
ž žmonių pri-
ta ir nebuvo

audonius.

s beveik tik
akų. Ypač
e, nors ir visi
erginų, o vy-
rborinėse ge-
inkus darbai,
sni darbai at-
erų, kurioms
mokėti už tą

rėdamos pla-
lavimus, savo
sitokių palno
u ne gatvėse,
pakakinimo.
i visur «užėji-
vakarais žeri
imituotų pal-
ns ir festinai
čia rasi suvy-
kių, kiek juo-
imingi. Gal
čia laukia ir
yti, kaip sma-
dintos iš savo
ymo tvarka.
judėjimo ne-
yvenimo apėi-
ją moterį pri-
nėjime. Vy-
klėse, nes šei-
magumo.
uvių tautiška
uti pirmieši-

ų gėd jasi sa-
iskos» tantos-
ad savo lėvų
kina.

Špokas.

Atviri Laiszkeliai ir Laiszkams popieriai

Naujai atspausti, randasi «Kovos» administracijoje. Su geriausiais paveikslais ir tinkančioms revoliucionieriškoms dainoms, pritaikytoms prie paveikslų. Visi laiskeliai ir popieriai atspausti visokiems parvoms, ant geriausios popieros ir parsiduoda 2 už 5c., 12 už 25c., 100 už \$1,00, 500 už \$4,50, o 1000 už \$8,00.

Reikalaudami adresuokite:

«Kovos» Administracija
1815 E. Moyamensing Ave.
Philadelphia, Pa.

Kas sanvaite saugok šita sanrašą:

LAIŠKAMS POPIERIAI

- 1 Žmonijos Geradėjai
- 2 Kellonė į dangų
- 3 Susipraskim!
- 4 Ant barikadų
- 5 Marselietė
- 6 Saulė tekant
- 7 Pirmoji Gegužės
- 8 Raudonos Vėluokės
- 9 Internacionals
- 10 Kapitalistų Dievaitis
- 11 Tikėjimo palaikytojai.
- 12 Tabartinės draugijos progresas
- 13 Kapitalas ir jo augintinis ponas.
- 14 Slandinė sistema ir juos auka.

ATVIRI LAIŠKELIAI

- 1 Socjalizmo pavasaris
- 2 Paryžiaus komuna
- 3 Caro kėlonė į Sibyrį
- 4 Tėvynė ir jos sūnūs darbininkai
- 5 Sunku kelti au Telybe
- 6 Kapitalizmo reakcijos vilnys
- 7 Darbininkų pažanga
- 8 Rusijos karė su Japonija
- 9 Marselietė
- 10 Internacionals
- 11 Ant barikadų
- 12 Raudonos Vėluokės
- 13 Kapitalistų Dievaitis.
- 14 Tikėjimo palaikytojai.
- 15 Trys viespačiai ant bombos,
- 16 Darbininkai ir ponas.
- 17 Kapitalizmas ir jo auka.
- 18 Dabartinės draugijos progresas.
- 19 Nurytiavotas gauna tulžį.
- 20 Kapitalas ir jo augintinis ponas.
- 21 Be darbo ir duonos
- 22 Labdarysė kapitalistų
- 23 Salta iš Prancūzijos
- 24 Dėdė Samas.

Artinantis rudens vakarams, kuopos, draugystės ir kilubai, rengsite pasilinkėminimo vakarus, priegtam jau visiemis žinomą smagžaislę „Lakiojanti Krasa“ (počas), kuris neapkomai tinka ir gražiai bovi ja jaunima.

Todėl pranešame, jog „Kovos“ spaustuvėje galite gauti labai tinkančių lietuviškų atvirų laiskeklių. Tad neužmirškite pareikšti ant, o mes tuojuos prisigušime.

DAUGIAU ANT SYK IMANTIEMS PREKES DAUG NUPIGINAME

Nelauk Ilgiaus!

Jau nereikia garsint, nei pasakot, kas tai yra

«BALTRAMIEJAUS NAKTIS»

Jau daugelis ją nusipirko, ir perskaitę siūnia sąjausmingas dėkas išleistoju, vertėjui ir pardavėjams. «BALTRAMIEJAUS NAKTIS» nors ir didelė knyga, bet taip patraukianti, kad darbininkas žmogus, nors ir nelabai pratęs skaityt, pradėjęs taip užsiinteresuoja, kad negali paliaut skaitęs, pakol neperskaito iki paskutiniam puslapiui. «BALTRAMIEJAUS NAKTIS» taip smarkiai platinasi, taip greit sekasi parduot, o mat vis dėlto, kad ten viskas teisingai aprašyta. (Kunigai net draudžia ją skaityt, mat, bi jo patis savo darbų ir teisybės žodžio).

«BALTRAMIEJAUS NAKTIS» jau turbūt neilgai bus galima parduoti po 75c, nes greitu laiku gali pasibaigt ir prisieis branginti kaip «relikviją». Todėl, kas norite nusipirkt «BALTRAMIEJAUS NAKTIS» dar už paprastąją prekę, pasiskubinkite prisijust 75c Money Order arba krasos ženkleliais sekančiu antrašu:

«KOVOS» ADMINISTRACIJA

1815 E. Moyamensing Avenue
Philadelphia, Pa.

O tuoj apturėsite labai smagų skaitymą, didelę knygą «BALTRAMIEJAUS NAKTIS».

Ištok į „Laisvos Minties“ Bendrovę ir nusipirk jos išleistas akcijas. Akcijos kaina \$10.00, galima pirkti ant išmokėjimo 4 mėnesių laike lygiomis dalimis.

Užsirašyk Bendrovės išeisiantį laikraštį «LAISVA MINTIS» prie laikraščio bendradarbiaus greta Amerikiečių lietuvių rašytojų ir Europos išimesniejie literatai. Kaina metams \$2.00, pusei metų \$1.00, į Lietuvą \$2.50. Pirmas numeris išeis ant naujų 1910 m.

Pinigus siųsk
šiuo adresu Dr. J. Szilupas, 1419 N. Main Ave., Scranton, Pa.

Redakcijos adresas: «LAISVA MINTIS», 1102 BLAIR AVE., SCRANTON, PA.

DOVANOS!

Vyrai! ar da jūs vis mylimoms merginoms dovanas perkate įvairius blizgučius, kurie niekam nenaudingi ir greit susikulia, arba saldinius, cukrinius, nuo kurių net jau ir dantys išstrunijo! Tad, draugai, jei pirksite dovaną, pirkit gerą dovaną. Štai puiki dovana: užrašyk «TRINITA», Laisvosios Dvasios Giesmės ir Dainos. O tau mylima sesutė iš puikios dovanėles padainuos puikiai skambančiu balseliu, paskambis ant pijano, nulinksmis tavo širdį, kuomi smagiai pasidžiaugsi daugelį kartų.

Prekę \$1.00 už dvi knygi, iš kurių viena liks tau, o kita merginai.

Jog vistiek pirksi dovaną! Tad pirk tuojuos, kol pigu, nes paskui braugiaus turėsi mokėt.

Kovos Administracija

Jau išėjo iš spaudos No.3

«ŽMONIŲ KNYGYNŲ»

do žemė ir visi gyvuliai bei augalai ant jos (Kaina 15c); N2—«Kaip Žmogus ant Žemės Atsirado» (20c); N4 bus apie teatrą—jo istorija, uždaviniai ir t.t. (jau spaudoje). Už 12 knygelių įvairaus turinio arba už metus prenumeruojant «Žm. Knygynas» atsieina tikta 1 dol. [Iš Lietuvos užsirašant—1 rub.]

«Žmonių Knygynas» dabar vykia su «DIEGELEMS» leidžia broliai Baltrušaitis, Pittsburghe, Pa. DIEGELES yra dikiškai padidintos ir telpa ne tik juokai ir juokdariskai paveikslai, bet ir slapi žinios iš moklo, politikos ir t.t. «Dieg.» eina egi kias mėnuo. Kaina 1 dol. (2rub.) metams. Męs spausdinam teipgi plakatus. Konstitucijas ir visokius spaudos darbus savo spaustuvėje; darbą atliekam gerai, greitai ir pigiai. Adriaus laiskams ir pinigams siūst:

BALTRUŠAITIS BRO'S.

2304 Fifth Ave., Pittsburgh, Pa.

Kad duoda, tai imk Dovanas!

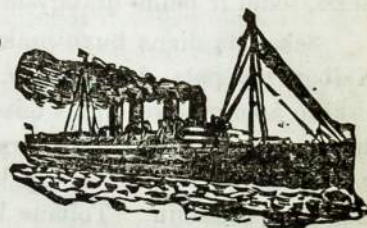
Kiekvienas, kuris tik per mane užsirašys sau arba naują skaitytoją laikraščiu prikalbis, prisijūniant prenumeratą metams \$2.00 už «Kovą», «Lietuvą», arba «Vienybę Lietuvainkų», apturės dovanų garsingą knygą verstą iš prancūzų kalbos «BALTRAMIEJAUS NAKTIS», arba ir didelę knygą verstą iš anglų kalbos «Raistą», kurios prekė yra 1 doleris perkant. Jei ne žina i naudingumo ir vertes tu knygu, tai kiekvienas apšvietęs lietuvis paaiškys, nes tukstandūs tu knygu jie išpirko, taip visiems patinka. Sijūniant prenumeratą adresuoti išleidėjans vardu:

J. NAUJOKAS, Madison Sq. Box 189, New York, N. Y.

Kaip tik prisiusite pinigus, tuojuos apturėsite sau pasiskirtą laikraštį ir knygą. Duodu dovanas, nes noriu, idant laikraščiu skaitytojai dangintusi, taip skleist šviesą, tiesą ir laimę tarp lietuviu. Metai skaitosi nuo užsirašymo laikraščio.

M. Rosenbaum,

SENIAUSIA
Lietuviška Banka
Philadelphijoje, Pa.

Parduoda laivakortes ant geriausių linijų laivų.

Išmaino pinigus ir išsiūnia po gvarancija į visas šalis svieto. Atlieka tą greitai, atvangiai ir pigiai.

Agentūra geležinkelių tikietų.

Parduodame geležinkelių tikietus į visus miestus Jungtinių Valstijų.

605 So. 3-rd st. Philadelphia, Pa.

pirk jos išleis-
at išmokėjimo

SVĄ MINTI,
stuvių rašyto-
\$2.00, pusei
naujų 1910 m.

a.
ANTON, PA.

vanas perkate
susikulia, ar-
tys išstrunijo!
Štai puiki
os Giesmės ir
adainuos pui-
linksmis tavo

u, o kita mer-

kol pigu, nes

inistracija

ražiausių Jova-
po bendra antra-

Laukuose"
1 Knygelė—Ze-
prašo, kaip atsira-
Zmogus ant Ze-
t.t. (jau spaudo-
jant "Zm. Kny-

roliai Baltūsaičiai,
ir juokdariki pa-
kas mėnuo. Kaina
isokius spaudos dar-
os ir pinigams atsi-
BRO'S.

tsburgh, Pa.

vienas, kuris tik
uane užrašys sau
umeratą metams
pturės dova-
S NAKTIS", ar-
yra 1 doleris
kiekvienas apsi-
p visiems patin-

rk, N. Y.
laikraštį ir knyga-
ntusi, teip skleist
rašymo laikraščio.

laivų.

visas ša-
pigiai.

alstijų.

Pa.

NEAPSIGAUK PATS SAVE.

Vynai ir moteris, kurie apsigaudinėja patys, yra didžiausji savo priešai. Dievas davė Tau sveikatą, tą didžiausią turtą, idant ją sergėtumei ir atsakančiai naudotumeis. Didelės upės susilieja iš mažų upelių. Didelis medis išaugą iš mažų atžalų teipgi ir sunkios naikinamosios žmogų—ligos ir išsiplėtoja iš menkų apsirėškimų nesveikumų; todėl jei pajutęs tuojaus nesigydysi o sakydams laukisi rytojaus, tada apsigaudinėsi patsai save.

Dr. E. C. COLLINS,
uždėtojas
Collins N. Y. Medical Instituto.

syk: **The COLLINS N. Y. MEDICAL INSTITUTE**

140 West 34th Street, New York, N. Y.

Dr. J. J. McGlade, Dr. J. F. Coyle, Medical Direktoriai.

Kasdien nuo 10 iš ryto iki 5 po p. Švent. nuo 10 iki 1 Vak. Ut. ir Pet. 7-8

Prisisk 10c. markėms, apturėsi garsiąją knygą, Dr. E. C. Collins, "Vadovas in Sveikata", parašytą lietuviškai.

STEFAN PAPIERNIK

Lenkiškas Bankierius, Laivakorčių agentas ir Publiškas Notarijus.

807 S. Front ir
352 N. 25 St.

PARDUODA

LAIVAKORTES ANT

VISŲ LINIJŲ | VISAS PASAULES DALIS. MAINO PINIGUS
IR SIUNCIA | VISAS ŠALIS UZ KURSO KAINAS.

Kamp. 23. ir Callowhill gatv.
Philadelphia, Pa.

Antrašai L. S. S. A Centro Viršininkų.

L. S. S. CENTRO SEKRETORIUS

Ang. Purvis, 218 W. 124-th St., New York, N. Y.

PILD. KOM.

M. M. Rice (Račiūtė), Gen'l Del. New York, N. Y.

J. Kačergius, 120-124 Grand St., Brooklyn, N. Y.

P. Norkus, 25 Van Buren St. Passaic, N. J.

VEIK. KOM. SUSINEŠIMŲ SEKRETORIUS

J. Stasiulevičius, 31 E. Broad St., Hazleton, Pa.

EDWIN M. SIPE

PLUMBERIS ir PEČIŲ INŽINIERIUS

2712 E. Allegheny Ave., Philada.

Mono darbas gali but matomas nau-
joje svetainėje ant E. Allegheny Ave.

Bell Phone
Kensington 57-11

S. Szveda

: Lietuviškai-Lenkiškas Graborius :
2409 E. Norris St., Philadelphia.

Visuose reikaluose kreipkitės pas savo tautietį,
kurs visus reikalus atleka prieliskai ir pigiai.

Bell Phone 2477 Keystone 4269 A

ALEX. KOZUCHOWSKI

Didžiausia sankrova arieklos, vyno, likie-
rio, vietinių ir iš užsienio. Alus butellu-
kuose Szmidt'o bravoro. Dirbtuvė mine-
rališkų vandenų.

Kalbam lietuviškai, lenkiškai, ruskai ir angliskai.
2728 E. Allegheny Av., Philadelphia.

17 AKMENAIŠ
"RAILROAD"
LAIKRODĖLIS.

Ausuke užsakmas
ir užstatomas, vy-
rams ar moterims.
Aukšu deng-
tas, gvaran-
tuotas 20 me-
tu. Lukštai abi
pusi uždaromi, gra-
žiai engraviruoti.
Absolūtiskai tei-
singai laiko laiką.

specijališkai vartojamas per tarnaujančius
prie geležinkelio ir per nuolat keliančius.

Paeigime vyrišką ar moterišką laikrodėlį
gavę pareikalavimą ir antrašą per C. O. D., lei-
džiame isagzeminuoti ir užmokėti tik \$5.75
ekspresu. Jei rasite netinkantį, sugrąžinki-
te. Atmink, kad tu gal už panašų laikrodėlį
užmokėti \$35.00, jei jį tau stulėtų pirkti iš-
kalbus pardavėjas. Prie laikrodėlio mes duo-
dame 14 karato paaukuotą rotėžį su brelio-
ku dykal. EXCELSIOR WATCH CO.
903 Athenaeum Bldg., Chicago, Ill.

'Kovos' AGENTAI

J. RUDMINAS

Kazano Aptiekoj, Shenandoah, Pa.

J. VISOCKIS

8139 Vincinuas Road, Chicago, Ill.

FR. GOLUBICKI

Box 172, Melrose Park, Ill.

J. MATJOŠAITIS

120-124 Grand St., Brooklyn, N. Y.

G. A. PAPAUSKY & CO.

1112 S. S. Leavitt St., Chicago, Ill.

MATT SENKUS

46 Knox St., Lewiston, Me.

A. M. RUKAS

72 Hudson ave., Brooklyn, N. Y.

ALEX BASEVIČIUS

3019 Pulasky all, Pittsburg, Pa.

V. K. RAČKAUSKAS

Scranton, Pa.

P. GLAVECKAS

635 W. Lombard St., Baltimore, Md.

J. ŠUKIS

70 W. 25th St. St., Chicago, Ill.

J. PETRIKYS

1514 Ross Ave., Scranton, Pa.

J. M. ŠIMKUS

4019 S. Ashland ave., Chicago, Ill.

Su vienu buteliu
Pain Expelerio

Galit askausmu giltine praginti.
Šiems vaistams dėl suteptimo negal
joki kiti lygintis. Niekas neduoda
teip greito palengvimo ir pastove-
čiai skausmuose Romatizmo, Neur-
ralgijos, Išsisukimo, Sudurdimo t. t.
Gaunami visose aptiek. už. 25 ir 50c

F. AD. RICHTER & CO.
215 Pearl st., New York.

Tėmykit ant Ankerio
ženkle apsaugojimo

ST. KEMPA

2804-06 Allegheny Ave.,
Philadelphia, Pa.

Pristato vežimus veselioms, krikatynoms,
pagrabams ir tt. Jis yra vienintelis tikras
ir teisingas tautietis. Prekes prieinamos.

Keystone Telefonas: Raet 42-65-A.

NAUJAS ISZRADIMAS

Sustiprinimui ir užlaikymui plauku.

Tukstančiai pliku žmoniu atgavo puiklus plau-
kus, sulauko slinkima plauku. Duodam roda dy-
kai per laisla, kaip išgydyt slinkima plauku, pu-
čkus, didervines, niežus ir lytiška bruda. Nuo ko-
ju užtrinu tik 10c. Mesturime daug padėkavoniu
laisku visokiu tautyčiu. Tuojau rasyk pas mus:

J. M. BRUNDZA Co.

996-998 BROADWAY, BROOKLYN, N. Y.

IŠDIRBYSTE ANTSPAUDŲ.

Padarau gu-
mines ant-
spaudas [pe-
čėtis] tam
tikruose ni-
kelio apda-
ruose del vi-
roki organi-
zacių ko-
kloms tikrel-

kia, ypatingai S.L.A. kuopoms ir L.S.S.
A. kuopoms už mažą prekę \$1.25.

Telpgi atlieku visokius drukorystes
darbus. Kas prisitęs 2 markes po 1c.,
tam prisitęsio dykai kalendoreli su ka-
pitalizmo poteriais.

W. J. Petkon

303 N. Main St., Brockton, Mass.

NAUJAS KATALOGAS

kokio nebuvo lietuviškoj kalboj, bus
kožnam prisitęsias ant pareikalavimo
kuris prisitęs 10 c. markėms. Tame
kataloge telpa aprašymai, apie Elek-
triškų Krutančių paveikslų mašinas,
magiškas lempas, štukas, visokių ga-
tunkių knygas ir tt. Kas nusipirks
naują juokingų dainų knygelę "Dai-
nų Vainikėlis" kurios prekė 25 cent.
tam prisitęsime katalogą dykai. Rei-
kalaujame gerų agentų pardavinėjimui
mus tavorų po miestus ir miest-
telius. Adresuokite:

GEO. A. PUPAUSKY & Co.,
1112 S. LEAVITT ST. CHICAGO, ILL.

THE LITHUANIAN WEEKLY "KOVA" PUBLISHED EVERY FRIDAY BY THE Lithuanian Socialist Federation of America

J. BALTRUSAITIS, Editor F. J. BAGOCIUS, Business Manager

SUBSCRIPTION RATES in all parts of the World		PRENUMERATA visose dalyse svieto	
One year	\$2.00	Vienlema metams	\$2.00
Six months	1.00	Šešlema mėnesiams	1.00
Three months	.50	Trims mėnesiams	.50
ADVERTISEMENT RATES		APGARSINIMU KAINOS	
One inch once	50c	Colls sykį	50c
One inch one month	\$1.00	Colls per mėneį	1.00
One inch one year	10.00	Colls per metus	10.00
All Communications should be addressed		Visokiuose susišėimuose adresuokit:	

"KOVOS" Spaustuvėj spaudinam visokius spaudos darbus.

Spauzdinam netik plakatus, tikietus ir programus baliams, bei teatram, netik visokius biznieriškus apgarsinimus, draugystėm ir klubam konstitucijas, bet ir visokias dideles knygas. Užsaky-mus išpildom visuomet į laiką greit, gražiai, už labai prieinamą prekę. Turintieji kokį nors spaudos darbą, kreipkitės į «Kovos» spaustuvę kiekvienam laike ypatingai ar per laiškus sekančiu ant-rašu:

"KOVA"

1815 E. Moyamensing Ave. Philadelphia, Pa.
Telefonas, Keystone, Main 2958.

Mokykis Angliškai!

Aš mokiu Anglišką Kalbą ir kitus dalykus pagal geriausią metodą (būdą) su geriausia pasekme. Lekcijos išsiūnčiamos po visas Jungtines Valetybes. Atlešk atvirą laiškelį [Postal Card. IŠSIUNTINETOJAS LEKCI-JU IR PRIVATIŠKAS MOKYTOJAS. Chas. A. Jaffe 622 S. 11th St. PHILADELPHIA, PA.

Vienatinis Philadelphiaj Letuvis AGENTAS

Lalvakor-čėjų ir Pini-gų Siuntimo į visas Svielo Dalls.

Išdirba aviernastis ir kitus dokumentus. A. M. STANELIS 306 N. 13th St. TELEPHONE Keystone, Race 2865 PHILADELPHIA, PA.

Frederick D. Felto SALIUNAS

S.W. Cor. Richmond & Allegheny Av. PHILADELPHIA, PA.

Yra tai geriausia UŽEIGA lietuviams.

NAUJAS IŠRADIMAS!

SU PAGELBA

Chemijos ir Naujausių garsių išradėjų Mašinų Nukvarbuoju visokius drabužius neardant.

Kam jums vaikšėiot nudevėtose bei nušutusiose drapanose, jeigu už labai pigiai galite atnaujinti ir perkvarbuoti visai neardant siūlių, kad ir seniausias drapanas.

Mēs, nuolat besidauginant kostumeriam, įtaisėme naujausio išradimo dažomasias mašinas tam tikruose namuose pagal francūzišką metodą. Drabužius kvarbuojame kaip vyriškus, teip ir moteriškus, o teipgi ir visokius dyvonus, blanketus, firankas, portyerus ir t.t., kokiais tik kas nori dažais. Teatrališkoms trupoms padarome kostiumus (drapanas) traukyje vienos valandos. Pavestą mums darbą atliekame gerai, greitai ir sąžiniškai. Kreiptis prie mūsų galite: ypatingai, laiškeliu bei per telefoną-

JAN KUKULSKI, 3032 Richmond St. 3005 Frankford Ave. Bell Phone 45-59 A Kensington, Bell Phone 45-74 A. A Kensington. PHILADELPHIA, PA.

ARGO

Gloss Starch

PALAIDAS krakmolos pridulka pas šorninką, ir jų drabužiai lieka pilki arba geltoni.

Argo yra geriausias krakmolos visokiems drabužiams—šaltam ar karštam vandenij.

Pamegink baksuka Argo, .: .: tik 5c

Gerai dantys yra neatbutinai reikalingi gerai sveikatai, todėl nueik pas dentistą

Dr. J. I. Halpern

868 N. 6-th St. Philadelphia, Pa.

Jis sutvarkis tavo dantis už žema prekę. Traukia dantis be skausmo, indeda naujus. Kalba lenkiškai.

Valandos: Dienomis 9 iki 8 vakare. Nedėlomis 9 iki 4 vak.

Lietuviai, visokiuose reikaluose remkit savo vertelgas. Reikalui atsiradus kreipkitės pas:

L. A. Ostapowicz

Lietuviškai-Lenkiškai Graborius.

2636 E. Allegheny Ave., Phila., Pa. Telefonas Bell 397 Kensington.

G. W. Kownacki

2872 Orthodox St., Philadelphia, Pa

Saliunas ir Vynyczia

Geriausi Amerikoniski ir užrubežiniai Vynai, Likieriai, Arielkos ir Cigarai. Atsilankykit pas tautietį!

GEORGE BELAWSKIS

1216 S. 2nd St. Philadelphia. LIETUVIŠKAS SALIUNAS.

Lietuviški kvėpentė cigarai, geriausia degtinė McHenry, Treiner ir kitų. Linksma vieta, geras patarnimas, grina lietuviška kalba.

Telefonai: Bell Kens. 36 18-A Keystone East 42 21-D

JONAS F. BAJ Lekiška-Lietuviška Stainė

šiaurinej Philadelphiaj dalyj. Arkliai gauti kiekvienoj valandoj veselioms, krakstynoms, pagrabams ir pasivažinejimams. 2501 Edgemont St., Phila., Pa.

Keystone Phone Main 14-28 Bell Phone Lombard 2506 A.

VISIEMS ŽINOMAS

DR. PHILIP ROVNO

423 PINE ST., PHILADELPHIA, PA.

Priėmimo { Iki 10 iš ryto. Nuo 2 iki 3 P.M. valandos: { Nuo 6 iki 8 vakare.

Galima susikalbėt rusiškai ir lenkiškai.